

2021 йил - ЁШЛАРНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ВА АҲОЛИ САЛОМАТЛИГИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙИЛИ

Tibbiyotning oliy maqsadi – inson salomatligiga erishishdir

O'zbekistonda sog'liqni saqlash Здравоохранение Узбекистана

Газета 1995 йил октябрь ойидан чиқа бошлаган • @uzssgt, uzss@yandex.ru • 2021 йил 8 январь • №1(1333)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга МУРОЖААТНОМАСИ

Ассалому алайкум, ҳурматли депутат ва сенаторлар! Азиз юрдошлар! Мухтарам меҳмонлар! Хонимлар ва жаноблар!

Олий Мажлисга ва халқимизга йўланаётган бу йилги Мурожаатнома, ўтган йиллардан фарқли равишда, мураккаб бир даврга тўғри келмоқда.

Барчамиз яхши биламизки, буғунги кунда бутун инсоният коронавирус пандемияси деган глобал офатни бошидан ўтказмоқда. Бундай улкан фалокат жаҳон миқёсида сўнгги юз йилда рўй бермаган, десак, айти ҳақиқатни айтган бўламиз.

Охирги маълумотларга кўра, дунёнинг 191 мамлакатда 81 миллион киши коронавирус билан касалланган. Улардан 1 миллион 765 минг нафари вафот этган.

Пандемия жаҳон иқтисодиёти учун – шунга эътибор беринг – ҳар ойда қарийб 400 миллиард доллар миқдорда зарар келтирмоқда. Бугунги кунга қадар дунё бўйича 500 миллионга иш ўрни йўқотилган.

Афсуски, бу офат бутун инсоният қатори халқимиз учун ҳам қўтилмаган ташвиш ва мураккаб муаммоларни келтириб чиқарди. Бухоро ва Сардобада юз берган табиий ва техноген офатлар ҳам эл-юртимизнинг иродасини яна бир бор синовдан ўтказди.

Халқимизнинг букилмас иродаси, фидокорона меҳнати ва матонатли, аҳоли ва давлат органларининг биргаликдаги савб-ҳаракатлари тўғрисида мавжуд қийинчиликларни мардона ениб ўтмоқда.

Хабарингиз бор, пандемиянинг биринчи кунларидан бошлаб бутун бошқарув тизими ва барча тиббиёт муассасалари фавқуллодда иш режимида ўтказилди.

Қисқа муддатда Тошкент шаҳри ва ҳудудларда барча шaroитларга эга бўлган қарийб 30 минг ўринли даволаш масканлари ташкил этилди. Улар зарур дори-дармон, химия ва энг замонавий диагностика воситалари билан таъминланди. Пандемияга қарши курашиш учун 200 мингдан зиёд тиббиёт ходими, жумладан, чет эллик 150 нафар юқори малакали шифокор ва мутахассислар жалб этилди.

Хориждан 600 мингдан ортиқ ватандошларимиз юртимизга олиб келинди. Чет элда қийин аҳволга тушиб қолган 100 мингга яқин фуқароларимизга зарур ёрдамлар кўрсатилди.

Пандемия оқибатларини юмшатиш ва бартараф этиш учун давлат томонидан жами 82 триллион сўмлик комплекс чора-тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, Инкирозга қарши жамғарма ташкил этилиб, коронавирусга қарши курашиш, аҳоли ва корхоналари қўллаб-қувватлаш билан боғлиқ тадбирларга бюджетдан 16 триллион сўмдан ортиқ

маблаг йўналтирилди. Шунингдек, давлат корхоналарига ва 500 мингдан зиёд тадбиркорлик субъекти ҳамда қарийб 8 миллион фуқарога жами 66 триллион сўмлик солиқ имтиёзлари, кредит мuddатларини узайтириш ва молиявий қўллаб-қувватлаш бўйича амалий ёрдамлар берилди.

“Саховат ва кўмак” умумхалқ харақати доирасида фидойи ва олижаноб ватандошларимизнинг фаол иштирокида 800 мингдан зиёд ахтиёржанд оилаларга 1 триллион сўмдан ортиқ моддий ёрдам кўрсатилди.

Ўз йилда қўрилган тезкор ва тизимли чораларимиз натижасида ушбу хатарли касаллиқнинг кенг тарқалишига йўл қўйилмади. Юртимизда оқсоғишга ҳаёт, барқарор иқтисодий ривожланиш давом этмоқда.

Карантин талабларини тўғри қилиб, уларга амал қилган, сабр-тоқатли, олижаноб халқимизга, ўта хатарли вазиятда ўзини аямасдан мардона меҳнат қилган жонқуяр шифокорларга, “Саховат ва кўмак” умумхалқ харақатида муносиб иштирок этган барча тадбиркор ва фуқароларимизга яна бир бор ўзимнинг чўқур миннатдорчилигимни ихсдор этаман.

Пандемияга қарши курашда бизга амалий кўмак берган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, халқаро молия институтлари, Россия, Хитой, АҚШ, Туркия, Бирлашган Араб Амирликлари, Жанубий Корея, Япония, Германия каби давлатлар раҳбарларига ташаккур билдираман.

Мамлакатимиз билан яқин дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиб келаётган чет давлатларнинг ҳурматли элчилари, халқаро ташкилотлар вакилларига раҳмат айтиб, эзгу тилаларимни билдиришдан мамнунман.

Ҳурматли парламент аъзолари! Қадрли дўстлар!

Жорий йилда “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш” Давлат дастурига мувофиқ янги Ўзбекистонни барпо этиш бўйича барча соҳаларда ислохотларни қатъий давом эттирдик.

Халқаро валюта жамғармаси ва халқаро рейтинг агентликлари таҳлилларига кўра, бу йилги синовларга қарамастан, Ўзбекистон дунёнинг санокли давлатлари қаторида ижобий ўсиш суръатларини сақлаб қолди.

Европа Иттифоқи тузилмалари билан яқин ҳамкорликда мамлакатимизда кенгайтирилган савдо преференциялари – “GSP+” тизимини татбиқ этиш бўйича, муҳим қадамлар ташланди. Ушбу тизим келгусида республикамизда ишлаб чиқариладиган 6 мингдан зиёд турдаги маҳсулотларни Европа бозорига бож тўламастан олиб кириш имконини берибди. Бу, ўз навбатида, биргина тўқимачилик маҳсулотларининг йиллик экспортини 300 миллион долларга ошириш учун шароит яратди.

Жорий йилда мамлакатимизнинг халқаро молия бозорларига чиқиш имкониятлари янада яхшиланди, илк бор миллий валютада 2 триллион сўмлик давлат еврооблигациялари паст фойзаларда жойлаштирилди.

Бу йил республикамизда 197 та йирик, минглаб кичик ва ўрта корхоналар ҳамда инфратузилма объектлари барпо этилди. Жумладан, “Навоийазот” да аммиак ва карбамид ишлаб чиқариш комплекси ҳамда азот кислотаси заводи, Муборак, Газли ва Шўртан нефть-газ корхоналарида суьоптирилган газ ишлаб чиқариш қурилмалари, Тошкент металлургия заводи каби йирик қувватлар ишга туширилди.

Биргина энергетика соҳасида хорижий инвесторлар билан давлат-хусусий шериклик асосида 6 та янги электр станциясини барпо этиш ишлари бошланди. Уларнинг умумий қиймати 2 миллиард доллар бўлиб, 2 минг 700 мегаватт қувватга эга.

Тошкент шаҳрида 2 та янги метро станцияси ва илк бор 18 километрик ер усти метроси фойдаланишга топширилди.

Қишлоқ хўжалигидаги ислохотлар, ер майдонлари тўлиқ хусусий кластер ва кооперацияларга берилгани пахтачиликда ҳосилдорлиқни бир йилда ўртача 10 фоизга ошириш имконини яратди.

Мева-сабзавотчилик, галлачилик ва чорвачиликда ҳам 500 га яқин кластер ва кооперациялар фаолияти йўлга қўйилди. Бунинг натижасида, пандемиянинг салбий таъсирига қарамастан, 1 миллиард долларлик мева-сабзавот экспорт қилинди.

Бу йил 91 минг гектар ер майдони қайтадан фойдаланишга киритилди. 133 минг гектар ёки ўтган йилга нисбатан 2 баробар кўп майдонда сунчи тежайдиган технологиялар жорий этилди.

Тадбиркорликни кенг қўллаб-қувватлаш бўйича қўллаб-имтиёз ва енгилликлар берилди. Тадбиркорлик субъектларига 100 триллион сўм ёки 2016 йилга нисбатан қарийб 4 баробар кўп кредитлар ажратилди.

2020 йил аҳолини иқтисодий ғимоя қилиш борасида тўқ бўрилиш йили бўлди, десак, муболаға бўлмайдими.

Аввало, аҳолининг муайян қатлами ўртасида камбағаллик мавжудлигини биринчи марта тан олиб, уни қисқартириш бўйича кенг қамровли ишларни бошладик.

Барча туман ва шаҳарларда, ҳар бир маҳаллада ахтиёржанд оилалар, аёллар ва ёшлар билан манзилли ишлаш бўйича мутлақо янги – “Темир дастур” тизими жорий этилди. Қисқа муддатда бу тизим орқали 527 минг фуқаронинг бандлиги таъминланди.

Бундан ташқари, ўзини ўзи банд қилган аҳоли учун солиқ имтиёзлари берилиши ҳамда кўпгина чекловларнинг бекор қилиниши тўғрисида 500

минг нафар фуқаро меҳнат фаолиятини қонуний тарзда йўлга қўйди.

Деҳқон хўжалиги ва томорқа ер эгаларига 300 миллиард сўм имтиёзли кредит ва субсидия ажратилгани ҳам қишлоқ аҳолисини ижтимоий қўллаб-қувватлашда янги йўналишга айланди.

Тошкент шаҳри, Андижон, Жиззах, Қашқадарь, Самарқанд, Сирдарё ва Фарғона вилоятларида ташкил этилган “IT-Парклар”да 500 дан ортиқ замонавий компаниялар иш бошлади.

Яқунланаётган йилда марказлашган ичимлик сув таъминотини яхшилаш учун 3 триллион сўм ёки 2016 йилга нисбатан 5 баробар кўп маблаг ажратилди. Натижада аҳолининг тоза ичимлик суви билан таъминланиш даражаси 73 фоизга етди.

Биргина жорий йилда иқтисодий нафақа олувчилар қамрови 2 баробарга оширилиб, 1 миллион 200 минг нафарга етказилди. Ушбу мақсадларга бюджетдан 2016 йилга нисбатан 5 баробар кўп маблаг ажратилди.

Кичик ёшдаги болаларни мактабга таълим билан қамраб олиш даражаси 4 йил давомида 2 баробар ортиб, 60 фоизга етди. Боғчалар сонига 3 баробарга кўпайиб, 14 мингдан ошди.

Бу йил олий таълимга қабул параметрлари 2016 йилга нисбатан 2,5 баробарга ўсди, ёшларимиз олий таълим билан қамраб олиш даражаси 9 фоиздан 25 фоизга етди.

Эхтиёржанд оилаларнинг мингта яқин қизлари илк бор олий ўқув юртиларига алоҳида давлат грантлари асосида қабул қилинди.

Ўзбекистон “Очиқ маълумотларни қузиштиш” халқаро индексида 125 поғонага кўтарилиб, 44-уринини эгаллади. Бунда давлат ва жамият бошқаруви соҳасидаги 20 та йўналиш бўйича курсаткичларни ошқор қилиб бориш амалиёти жорий этилгани муҳим аҳамият касб этди.

“Иқтисодий эркинлик” рейтингига ҳам мамлакатимизнинг 26 поғона кўтарилгани ислохотларимизнинг халқаро майдондаги яна бир эътирофи бўлди.

Суд-ҳуқуқ соҳаси, жумладан, жинсий ҳазорларни либераллаштириш борасидаги ислохотларимиз ҳам изчил давом этирилди. Натижада бу йил сулданган шахсларнинг 74 фоизига нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазолар тайинланди.

Ҳазо муддатини ўтаётган ва тузалиш йўлига қатъий кирган 616 нафар фуқаро афс этилди.

Судлар мустақиллиги таъминланиши натижасида жорий йилнинг ўзига 719 нафар фуқарога нисбатан оқлов ҳукми чиқарилди.

Ўзбекистон фуқаролари қарда бўлмасин, уларнинг конституциявий ҳуқуқлари ишончли ғимоя қилинмоқда. “Меҳр-3” операцияси амалга оширилиб, Суриядан яна 98 нафар

фуқаро, асосан аёллар ва болалар Ватанимизга олиб келинган бунинг яққол тасдиғидир.

Жаҳонда кечаётган мураккаб геосийсий жараёнлар, коронавирус пандемияси ва глобал иқтисодий инкироз шароитида Ўзбекистон очик ва прагматик ташқи сийсатни фаол олиб бормоқда. Халқаро майдонда қатъий савб-ҳаракатларимиз натижасида юртимизнинг нуфузи ва обрў-эътибори тобора юксалмоқда.

Мамлакатимиз тарихда биринчи марта Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашига аъзо этиб сайланди. Яқинда АҚШ давлат департаменти томонидан Ўзбекистон диний эркинлик соҳасидаги “махсус кузатувдаги давлатлар” рўйхатидан чиқарилгани ҳам кенг қўллаб-қувватлаш ислохотларимизнинг эътирофидир.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг олий минбаридан илгари сурган глобал ва минтақавий ташаббусларимиз дунё ҳамжамияти томонидан қатта қизиқиш билан қабул қилиниб, қўллаб-қувватланмоқда.

Қадрли халқ ноиблари! Азиз юрдошлар!

Барчангизга маълумки, кириб келаётган 2021 йилда Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги 30 йил тўлади. Албатта, бу тарихий санани сиз, азаллар ва бутун халқимиз билан биргаликда “Янги Ўзбекистонда эркин ва фаровон яшайлик!” деган эзгу гоя асосида кенг байрам қиламиз.

Бугун келгуси йил учун режа ва дастурларимизни аниқ белгилаб олар эканимиз, мустақиллик йилларида эришган ютуқларимизни янада мустаҳкамлаб, энг муҳим ва устувор соҳаларни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратамиз, албатта.

Таъкидлаш керакики, пандемия барчамизга тиббиётнинг бирламчи бўлини – тез ёрдам хизмати, санитария-эпидемиология тизимини тубдан ислох қилиш муҳим ҳаётий зарурат эканлини яна бир бор кўрсатди.

Ҳозирги вақтда дунёнинг бошқа минтақаларида қузилаётган “пандемиянинг навбатдаги тўлқини” ва у билан боғлиқ ҳавф-хатарлар ҳамма-кимни янада ҳушёр ва огоҳ бўлишга ундамоқда.

Буюк аждодимиз Имом Мотуридид ҳазратларининг “**Тириклик қиймати йилда, деб билгин**”, деган чуқур маъноли сўзлари нақадар тўғри эканлини ҳаётнинг ўзи бугун қайта-қайта исботламоқда.

Шу боис мавжуд имконият ва салоҳиятимиз, пандемия даврида ортирган таърибимиз ҳамда ҳоржидagi илгор ютуқлардан фойдаланиб, аҳоли саломатлигини асраш ва мустаҳкамлаш борасидаги тўқ илохотларимизни янги босқичга кўтарошимиз зарур. Бунда аҳоли, айниқса, ёшларимиз ўртасида

(Давоми 2-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга МУРОЖААТНОМАСИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда)

соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш – энг устувор йўналишлардан бири бўлиши лозим.

Умуман, ҳар қандай жамият тарққибётда унинг келажагини таъминлайдиган ёш авлоднинг соғлом ва баркамол бўлиб вояга етиши ҳал қилувчи ўрин тутди. Шу сабабли биз ислохотларимиз кўлами ва самарасини янада оширишда ҳар томонлама етук, замонавий билим ва ҳунарларни пухта эгаллаган, азму шикоятли, ташаббускор ёшларимизга таянамиз.

Биз ўз олдимизга мамлакатимизда Ҳинчи Ренессанс пойдеворини барпо этишдек улғу мақсадни қўйган эканмиз, бунинг учун янги Хоразмийлар, Бериунлар, Ибн Синолар, Улугбеклар, Навоий ва Бобурлар тарбиялаб берадиган муҳит ва шароитларни яратилиши керак. Бунда, аввало, таълим ва тарбияни ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, илм-фан ва инновацияларни тарққибёт этиштириш миллий гоямизининг асосий устувлари бўлиб хизмат қилиши лозим.

Ушбу мақсад йўлида ёшларимиз ўз олдида катта марраларни қўйиб, уларга эришишлари учун кенг имкониятлар яратиш ва ҳар томонлама кўмак бериш – барчамиз учун энг устувор вазифа бўлиши зарур. Шундагина фарзандларимиз ҳалқимизнинг асрий оғзу-умидларини рўбга чиқарадиган буюк ва қудратли кучга айланади.

Шу мақсадда "Янги Ўзбекистон – мактаб оstonасидан, таълим-тарбия тизимидан бошланади", деган ғоя асосида кенг қўлланли ислохотларни амалга оширамиз.

Биринчидан, ёш авлодга богча, мактаб ва олийғоҳда сифатли таълим-тарбия беришни йўлга қўямиз, улар жисмоний ва маънавий соғлом, ватанпарвар инсонлар бўлиб ўлғайиши учун барча куч ва имкониятларни сафарбар этамиз.

Иккинчидан, ёшларни замонавий билим ва тажриба, миллий ва умумбашарий қадриятлар асосида муаммолар ва манқийлик фискалди-ган, эзгу фазилатлар эгаси бўлган инсонлар этиб вояга етказамиз.

Учинчидан, ўғил-қизларимизни меҳнат бозорига талаб юқори бўлган замонавий касб-ҳунарларга ўргатиш, уларда тадбиркорлик кўникмалари ва меҳнатсеварлик фазилатларини шакллантириш ҳамда ташаббусларини рўбга чиқариш, иш ва уй-жой билан таъминлашга устувор аҳамият қаратамиз.

Бир сўз билан айтганда, бола туғилганидан бошлаб, 30 ёшгача бўлган даврда уни ҳар томонлама кўллаб-қувватлайдиган, ҳаёдада муносиб ўрин топиши учун кўмак берадиган, ахлоқ ва элликсиз тизим яратилади.

Дунё тажрибаси шуни кўрсатадики, ёш авлодни ҳар томонлама баркамол этиб вояга етказиш учун сарфланган сармоя жамиятга ўн, юз баробар қўл фойда келтиради.

Буюк бобоклонимиз Абу Али ибн Сино, бундан минг йил олдин "Довворак ва ботир инсонлар келажакда содир бўладиган қийинчиликлардан қўқмайди", деб бежиз айтмаган.

Яқинда Қашқадарё, Хоразм вилоятларида ва Тошкент шаҳрининг Чилонзор туманида бўлиб ўтган учрашувларда ёшларимиз томонидан билдирилган дадил фикр ва ташаббуслар мени жуда қувватлади.

Айниқса, кўни кеча Ёшлар форумида ўғил-қизларимизнинг ёниб турган қўзларига улкан азму жоҳоти, билимга ташналик ва янгиликка интилишни кўриб, янада руҳланим ва улардан куч олдим. Ибн Сино бобомиз айтган доворак ва ботир ёшлар айнаш шу фарзандларим эканига яна бир бор амин бўлдим.

Агар катта авлоднинг билими ва тажрибасини, узоқни кўра олиш

фазилатларини ёшларимиздаги гайрат-шижоат, мардлик ва фидойилик билан бирлаштира оласак, қўзлаган марраларга албатта етамиз.

Янги Ўзбекистонни ана шундай

билан биргаликда барпо этамиз.

Ана шу муҳим йўналишларда бошлаган ишларимизни давом эттириш ва янги, юксак босқичга кўтариш мақсадида кириб келатган 2021 йилга мамлакатимизда "Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили", деб ном беришни таклиф етаман.

2021 йил номида белгиланган соҳаларни тубдан ислох қилиш ва янада ривожлантириш бўйича куйдаги кенг қўлланли ишларни амалга оширишимиз лозим.

Биринчидан, бола дунёга келганидан бошлаб, унда айнан мактабга бўлган ёшда ақлий фаоллик ошади, ахлоқий-эстетик ва жисмоний хислатлар шаклланади.

Шу боис ҳам келгуси йилларда мактабга таълим соҳасини ривожлантириш борасидаги стратегик мақсадимиз – богча ёшидаги ҳар бир болани ушбу таълим йўналиши билан тўлиқ қамраб олиш учун зарур шароитларни яратишдан иборат.

Келгуси йил якуни билан мактабга таълим қамровини 65 фоизга, 2023 йил охирида эса 75 фоизга етказишимиз керак. Бу ишларга бюджетдан 600 миллион сўм субсидия бериш ҳисобидан қўшимча равишда 2 мингта нодавлат богча ташкил этилиб, ҳусусий сектор улуши 25 фоизга етказилади.

Шунингдек, 2021 йилда мактабга тайёрлашнинг бепул тизими билан 560 минг нафар 6 ёшли болалар ёки уларнинг 82 фоизи қамраб олинади.

Узоқ қишлоқларда мактабга таълимнинг муқобил шакллари янада кенгайтирилади. Бунда ЮНИСЕФ ҳамда Жаҳон банки билан ҳамкорликда имконияти чекланган болалар учун мактабга таълимни уйда бериш модели ҳам йўлга қўйилади.

Иккинчидан, мактаб таълимини тубдан яхшилаш ва унинг сифатини ошириш, муаллимларга муносиб шароит яратиш борасидаги ислохотлар жадал давом эттирилади.

Келгуси йили 30 та янги мактаб қуриш, 320 та мактабни таъмирлаш ва моддий-техник базасини яхшилаш мақсадида бюджетдан 2 триллион сўм ажратилади.

Соҳада ягона "электрон таълим" тизимини жорий этишга келгуси 2 йилда 250 миллион сўм йўналтирилади.

Таълим сифатини тубдан яхшилаш мақсадида, аввало, ўқув дастурлари, ўқитувчи ва домларлар учун методик қўлланмаларни илгор халқаро мезонларга мослаштириш лозим.

Болаларнинг тахлилий ва креатив фикрлаш қобилиятини ривожлантириш учун уларга сермазмун ва тушунарли дарсликлар яратиш зарур. Бу борада келгуси ўқув йилида бошланғич синфларда давлат таълим стандарти ўрнига, илгор хорижий тажриба асосида, болага ортиқча юклама бермайдиган "Миллий ўқув дастури" жорий этилади.

Умумтаълим мактабларидаги таълим сифати пойтахтда ҳам, олис қишлоқларда ҳам юқори бўлиши шарт. Бунинг учун чекка ҳудудларда мактабларни малакали кадрлар билан таъминлаш, таълим сифатини яхшилаш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади. Жумладан, бошқа тумандаги олис мактабга бориб, дарс берадиган ўқитувчилар ойлиги 50 фоиз, бошқа вилоятга бориб ишласа – 100 фоиз устамга ҳақ тўланади.

Шунингдек, ҳудудларда ҳусусий мактаблар фаолиятини рағбатлантириш учун бюджетдан субсидиялар ажратилади.

Ёшларнинг иқтисод ва салоҳиятини тўғри йўналтиришга қаратилган улусқисиз тизим яратилади.

Келгуси йилда юртимизда 10 та

Президент мактаби, кимё-биология, математика, ахборот технологиялари йили иттирослашган 197 та мактаб ўз фаолиятини бошлайди.

Иқтисодий ўғил-қизларимизнинг юқори технологиялар ва билимларни чуқур ўзлаштиришга кенг шароит яратиш ҳамда рақобатбардор миллий кадрларнинг янги авлодини тайёрлаш мақсадида Тошкент шаҳрида янги замонавий университет ташкил этилди. Ушбу олийғоҳда чет элданги етакчи олимлар ва профессор-ўқитувчилар жалб қилиниб, ёшларга энг замонавий дастурлар асосида таълим-тарбия берилади.

Болаларимизнинг меҳнат кўникмаларини мактаб даврдан бошлаб шакллантириб бориш мақсадида "қасбга ўргатиш тизими" жорий этилади.

Яна бир масала – педагоглар малакасини ошириш, уларнинг машаққатли меҳнатини рағбатлантиришга алоҳида эътибор қаратилади.

Мазлумки, муаллимлар ҳозирги вақтда ҳар 5 йилда малака оширади. Бундан буён уларнинг "ҳаёт давомида ўқиш" тамойили асосида ўз малакасини улусқисиз ошириб бориши йўлга қўйилади.

Шунингдек, ўқитувчиларнинг ўз фанини билиши, педагогик маҳорати ва психологик тайёргарлигидан келиб чиқиб, тоифа бериш мезонлари ҳам қайта қўриб чиқилади.

Яна бир бор тақдиримиз, **жамиятда ўқитувчи касби энг нуфузли ва обрўли касб бўлиши лозим**. Муаллимларимиз болаларга сифатли таълим бериш ва ўз устида ишлашдан бошқа нарса ҳақида ўйла-маслиғи учун давлат барча шароитларни яратиб бериши зарур. Шу боис ўқитувчи, мураббий ва методистлар меҳнатига муносиб ҳақ тўлаш бўйича бошлаган ишларимиз келгуси йилда ҳам давом эттирилади. Бунинг учун халқ таълими ҳодимларини рағбатлантириш ҳудудий жамғармаларига 330 миллион сўм йўналтирилади.

Шу билан бирга, 240 мингдан зиёд мактаб ўқитувчиларига синф раҳбарлиги учун устамга тўловлар 1,5 баробарга оширилиб, бюджетдан 400 миллион сўм қўшимча маблағ ажратилади.

Учинчидан, олий таълимнинг қамрови ва сифатини оширишга алоҳида эътибор қаратилади.

Кейинги йилдан бошлаб олий таълимга ажратиладиган давлат грантлари сони камида 25 фоизга оширилади.

Олий ўқув юртларига қабул қилишда эҳтижманд оилалар қизлари учун грантлар сонини 2 баробарга қўйатириб, 2 мингтага етказамиз. Аҳоли баҳолашга қўйилган, иқтисодий химояга муҳтож қизлар учун махсус стипендиялар жорий этилади.

Ҳозирги вақтда ёшлар энг нуфузли олийғоҳларга кириш учун интилади, лекин олий ўқув юртлари ўртасида билимни ва иқтисодий ёшларни жалб қилиш бўйича рақобат йўқ. Шу сабабли ҳусусий олийғоҳларга ҳам зарур мутахассисларни тайёрлаш бўйича давлат бююртмаси бериш тизими йўлга қўйилади.

Олийғоҳлар ва таълим тизимининг қуйи бўғинлари ўртасидаги ўзвийликни қучайтириш мақсадида 65 та академик лицей олий ўқув юртлари тасарруфига ўтказилади. Шунингдек, 187 та техникум ҳам ўз йўналиши бўйича турдош олийғоҳ ва тармок корхоналарига бириктирилади.

Нуфузли хорижий университетлар, илмий ва инновацион марказлар билан алоқаларни қучайтириш, улар билан кадрлар тайёрлаш бўйича ҳамкорлигини янада кенгайтиришимиз зарур.

Шу муносабат билан келгуси йилда "Эп-юрт умиди" жамғармаси орқали етакчи хорижий олий ўқув юртларининг магистратура ва докторантурасида ўқишга юбориладиган ёшлар сони 5 баробарга оширилади. Бу дастур орқали илк бор бакалавр йўналишида чет элларга 100 нафар ўғил-қизларимизни юборамиз. Кей-

инги йиллардан уларнинг сони 2-3 баробарга қўйатирилади.

Янги йилда юртимиздаги 30 та етакчи олийғоҳга ўқув дастурларини ишлаб чиқиш, қабул квотаси ва молиявий масалаларни мустақил ҳал қилиш ҳуқуқи берилади.

Тўртинчидан, мамлакат тараққий-ётининг замини, ҳеч шубҳасиз, илм-фан ва инновациялардир.

Келгуси йилда илм-фан соҳасида олийғоҳлар ва илмий ташкилотлардаги докторантлар сони 4,5 мингтага етказилади ёки 2017 йилга нисбатан 3 баробарга оширилади. Ушбу мақсадлар учун бюджетдан қўшимча 240 миллион сўм ажратилади.

Илгор халқаро амалиёт асосида доцент ва профессор илмий унвонлари, фалсафа ва фан доктори илмий даражаларини бериш ваколати ўз йўналиши бўйича нуфузли бўлган олийғоҳларнинг илмий кенгашиларига ўтказилади.

Жорий йилда илк бор математика, кимё-биология ва геология фанларини таълим ва илмининг устувор йўналиши сифатида белгилаб, уларни комплекс ривожлантириш чоралари қўрилди. Жумладан, 98 та иттирослашган мактаблар ҳамда Геология фанлари университети ташкил этилди. Ўқув дастурлари тубдан қайта қўриб чиқилди, ўқитувчиларнинг иш ҳақи оширилди.

Энди кейинги йил учун устувор илм-фан йўналишларини белгилаб олишимиз керак.

Агар тарихга назар ташлайдиган бўлсак, дунёдаги деярли барча кашфиёт ва технологияларни яратишда физика фани фундаментал асос бўлганини кўрамиз. Ҳақиқатан ҳам, физика қонуниятларини чуқур эгалламасдан туриб, машинасозлик, электротехника, IT, сув ва энергияни тежайдиган технологиялар каби бугун замон талаб қилаётган соҳаларда натижага эришиб бўлмайди.

Буюк мутафаккир шоиримиз Мир Алишер Навоий ўз даврида ёшларга мурожаат қилиб, "Қўбешлик истасанг, касби камол эт", деб ёзганлар. Чиндан ҳам, одамларга қўбешдек беиминат нур таратишни, яхшилик қилишни истайдиган инсон, камолотга интилиб, турли илм ва касб-ҳунарларни ўзлаштириши лозим.

Ҳозирги даврда хорижий тилларни мукамал урганмасдан туриб, буюк бобомиз айтган ана шундай марраларга эришиб бўлмайди, десак, адашмаган бўламиз.

Бундай ўткир талабга амал қилиб, келгуси йилда физика ва чет тилларни ўрганишни устувор йўналиш этиб белгилашни таклиф етаман.

Шу мақсадда келгуси йилда таълимнинг барча бўғинларида ушбу фанларни ўқитиш сифатини тубдан ошириш, иттирослашган мактаблар очилиш, малакали педагогларни жалб этиш каби тизимли ишлар амалга оширилади.

Физика бўйича Аҳмад Фарғоний номидаги халқаро фан олимпиадаси ташкил этилади. Шунингдек, физика йўналишида илмий изланишлар қўлами ва сифатини ошириш, ёш олимларга зарур шарт-шароитларни яратиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар амалга оширилади.

Бешинчидан, ёшлар ўртасида бандлигини таъминлаш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш масаласи эътиборимиз марказида бўлади.

Бунинг учун келгуси йилда профессионал таълим тизими меҳнат бозоридagi талаб ва халқаро андозаларга мос янгица ёндашувлар асосида ислох қилинади.

Бундан буён ишчи касблар бўйича талаб қўйишда малака асосий унингга чиқади.

Шунинг учун Ҳукумат келгуси йил 1 январдан талаб юқори бўлган ишчи касблар бўйича фуқароларнинг малака даражасини тасдиқлаш тизимини жорий этсин.

Хабарингиз бор, Ёшлар форумидagi учрашувида ёшлар тадбиркорлиги ва бандлигини таъминлаш

учун 100 миллион доллар ажратиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Бундан ташқари, ёшларнинг бизнес лойиҳаларини кредитлаш ҳамда уларни касб-ҳунарга ўқитиш учун 1 триллион сўм ва 50 миллион доллар ажратилади.

Олтинчидан, эҳтижманд оилаларнинг фарзандлари, чин етим, ногиронлиги бўлган ва даволанишга муҳтож болаларга алоҳида меҳр-муруват кўрсатиш бўйича янги тизим жорий этилади.

Ҳозирги кунда республикада алоҳида эътиборга муҳтож 18 ёшгача бўлган 150 минг нафар фарзандларимиз бор. Уларнинг таълим олиши, аниқ бир касбини эгаллаши учун қўмақлаштириш, оғир касалликка чалинганларни даволаш, чин етимларга ҳаёда ўз ўринини топишга ёрдам бериш, уй-жой билан таъминлаш – нафақат вазифамиз, аввало, инсоний бурчимиздир.

2021 йилда биринчи марта бюджетдан 900 нафар чин етим ёшларини уй-жой билан таъминлашга 50 миллион сўм ажратилади.

Умуман, бундай эзгу ишларни тизимли йўлга қўйиш учун Болаларни қўллаб-қувватлаш жамоат фондиди ташкил этиб, унга бюджетдан 100 миллион сўм йўналтирсак, ўйлаيمани, сизлар ҳам бу ташаббусни қўллаб-қувватлайсиз. Бу маблағлар йил давомида қўйатириб борилади.

Бу ташаббус умумхалқ ҳаракатига айланиши, саховатпеша қамолотларимиз ушбу хайрли ишга муносиб ҳисса қўйишига ишончим комил.

Олий Мажлис палаталари Болаларни қўллаб-қувватлаш жамоат фонди фаолиятини қонун даражасида мустаҳкамлаб, бу борада фаоллик қўрсатган юрдошларимизни рағбатлантиришни ҳам назарда тутиш мақсада мувофиқ, Шунингдек, Болалар Омбудсмени тўғрисидаги қонунни қабул қилишининг ҳам вақти-соати келди.

Умуман, ёшларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бўйича юқориди қайд этилган форумда жуда қўллаб масалалар ечимини келишиб олдиқ. Шунинг учун бугун улар тўғрисида батафсил тўхталамиз.

Барчамиз учун эндиги вазифа – ушбу ташаббус ва таклифларни тўлиқ амалга оширишдан иборат.

Хурматли йўналиш иштирокчилари!

2021 йил учун яна бир муҳим йўналиш сифатида белгиланган тиббиёт соҳасида куйдаги устувор вазифаларга алоҳида эътибор қаратилади.

Биринчидан, келгуси йилда ҳам коронавирс пандемиясига қарши курашни тизимли равишда давом эттириш – энг муҳим вазифаларимиздан бири бўлади.

Бу ишлар учун 2021 йил давлат бюджетидида 3 триллион сўм захира шакллантирилади. Ушбу маблағлар ҳисобидан, албатта, аҳолини коронавирсга қарши эмлаш тадбирлари ҳам амалга оширилади.

Санитария-эпидемиология хизмати сифатини ошириш, унинг моддий-техник базасини яхшилаш ва замонавий лабораториялар ташкил этишга 200 миллион доллар йўналтирилади.

Пандемия сабоқларидан келиб чиққан ҳолда, тиббиёт соҳасини рақамлаштириш қўлами янада кенгайтирилади. Жумладан, барча тиббиёт муассасаларида массовий хизматларни қўйатириш, поликлиника ва касалхоналарни электрон иш юритишга ўтказиш чоралари қўрилади. Шунингдек, республика иттирослашган тиббиёт марказлари ва уларнинг филиаллари ўртасида телемедицина йўлга қўйилиб, диагностика ва даволаш учун жойлардаги имкониятлар янада кенгайтирилади.

Иккинчидан, она ва бола соғ-

(Давоми 3-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга МУРОЖААТНОМАСИ

(Давоми. Бошланиши 1,2-бетларда)
лигига эътибор – жамиятга, келажакка эътибордир.

Шу мақсадда кейинги йилдан бошлаб 15 ёшгача бўлган болалар ва ҳомилдор аёлларга 7 турдаги витаминлар, болалар учун паразитар касалликларга қарши дори воситалари бепул тарқатилади. Бу жараён билан 2021 йилда – 11 миллион нафар, 2022 йилда – 17 миллион нафар аҳоли қамраб олинади ва бу ишларга 100 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Аёллар ва болаларни йод, темир, фоллий кислотаси, витаминлар ва паразитларга қарши дорилар билан бепул таъминлаш орқали аҳоли ўртасида камқонлик 25 фоизга камайтирилади.

Учинчидан, тиббиётнинг бирламчи бўлини кучайтириш, айниқса, қишлоқ ва маҳаллаларда тиббиёт хизматини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш зарур.

Бу борада бирламчи бўғинда умумий амалиёт шифокори ўрнига оилавий шифокор ва унга ёрдамчи сифатида 5 нафар урта тиббиёт ходимидан иборат "тиббий бригадалар" ташкил этилади.

Хар бир маҳаллада, энг аввало, 5 ёшгача болалар, шунингдек, туғиш ёшдаги ва ҳомилдор аёллар, ногиронлиги бўлганлар, қон-томир, онкологик, эндокрин каби касалликларга мойиллиги бўлган фуқаролар билан ишлашнинг алоҳида тизими жорий этилади.

Шу билан бирга, давлат томонидан бепул тиббий хизматлар ва дори воситалари рўйхати қайта шакллантирилиб, улар билан аҳолини қафолатли таъминлаш тизими босқичма-босқич йўлга қўйилади.

Шунингдек, тиббий хизматлар кўрсатишда бирламчи бўғин қамровини кенгайтириш мақсадида келгуси 3 йилда 315 та "оилавий шифокор" пункти ва 85 та оилавий поликлиника ишга туширилади.

Бундан ташқари, "қишлоқ шифокори" дастури доирасида очик ҳудудларда яш бошлайдиган мингдан ортиқ врачга 30 миллион сўмдан ёрдам пули берилади ҳамда улар хизмат уйлари билан таъминланади.

Олис ва чека ҳудудларда бирламчи ва иккитосисалар тиббий ёрдам кўрсатиш ва эҳтиёжманд аҳоли учун скрининг тадбирларига хусусий шифохоналар ҳам жалб этилиб, уларга субсидия ажратилади.

Урта бўғин тиббиёт ходимлари – ҳамшира ва фельдшерларнинг обрўси ва мавқеини оширишга алоҳида урғу берилиши. Жумладан, 47 та ИБН сони номидаги техникумларни хар йили битириладиган 20 мингдан ортиқ ўқувчиларимиз тиббиётнинг бир неча соҳаларида касб эгаси бўлиб чиқади. Шунингдек, урта бўғин тиббиёт ходимларига "ҳамширалик иши" билан мустақил шугулланиш учун рухсат берилади.

Тўртинчидан, ҳозирги кунда 12 мингдан зиёд фуқароларимиз оқ қон ва оғир ирсий гематологик касалликдан азият чекмоқда.

Шу сабабли келгуси йилда онко-гематология соҳаси ҳамда даволаш қийин бўлган касалликлар бўйича мураккаб диагностика ва тиббий амалиётлар учун бюджетдан 250 миллиард сўм ажратилади.

Уткир буйрак етishмовчилиги бўлган 5 мингдан ортиқ бемор эса илк бор бепул гемодиализ хизмати билан қамраб олинади ва шу мақсадлар учун бюджетдан 140 миллиард сўм йўналтирилади.

Шунингдек, эндокрин касалликларни аниқлаш ва даволаш мақсадида ҳудудий шифохоналарда махсус бўлимлар ташкил этилади. Бунинг учун 2021 йилда бюджетдан 150 миллиард сўм ажратилади.

Яна бир масала – аҳолиимизнинг катта қисmini қийнайидиган ўткир қон-томир касалликларини бўйича 35 та туманларро марказ ташкил этилади. Ушбу марказлар аҳолига инфаркт ва инсульт ҳолатларида тезкор ва малакали тиббий ёрдам

кўрсатиш орқали ўлим ва ногиронлиқни камайтиришга хизмат қилади. Шу тариқа хар йили қамда 30 минг нафар инсоннинг ҳаёти сақлаб қолинади.

Бешинчидан, жисмоний тарбия ва спортни янада омаллаштириш – аҳоли саломатлигини таъминлашда муҳим омилдир.

Келгуси йилда 70 та жисмоний тарбия ва спорт муассасаси, 16 мингта бочка ва мактабларни спорт жиҳозлари билан таъминлашга 100 миллиард сўм ажратилади. Шунингдек, барча туман марказлари ва шаҳарларни махсус пйедалар ва велосипед йўлакларни барпо этилади.

Аҳолини оммавий спорт турларига кенг жалб қилиш орқали 2021 йилда қамров ҳозирги 19 фоиздан 25 фоизга етказилади.

Спорт ҳақида гапирганда, яна бир муҳим вазифа олдимизда турганини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Айюнда Осиё олимпия кенгаши 2025 йилда Ёшлар ўртасида Осиё уйлларини Тошкент шаҳрида ўтказиш бўйича қарор қабул қилди. Бу мамлакатимизга кўрсатилган катта ишонч, десак, тўғри бўлади. Айни вақтда бунинг масъулияти ҳам катта эканини, уйланини, барчамиз яхши тушунамиз. Қўтаамиз миқёсидаги ушбу мусобақа ҳозирдан бошлаб пухта тайёргарлик қўришимиз лозим.

Олтинчидан, халқимизнинг маданият-матрифи ҳаётини юксалтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилади.

Бунда маданият ва санъат муассасалари фаолиятини жонлантириш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга бюджетдан 420 миллиард сўм йўналтирилади. Жумладан, ҳудудларда 22 та театр ва маданият объекти қурилади ва реконструкция қилинади.

Тошкент шаҳрининг марказида Миллий академик драма театри, машхур япон архитектори Тадао Андо лойиҳаси асосида янги санъат музейи, замонавий кутубхона ҳамда Алишер Навоий номидаги халқаро ижод мактабидан иборат маданият ва матрифат мажмуасини барпо этиш бўйича амалий ишлар бошланади. Мустақиллигимизнинг 30 йиллигига бағишлаб лойтахтимиз марказида "Истиклол" мажмуаси қад ростайди.

Илгари қўл йиллар давомида ўтказиб келинган Тошкент халқаро кинофестивали "Ипак йўли дурдонаси" – Тошкент халқаро кинофестивали номи билан қайта ташкил этилади.

Шу ўринда яна бир муҳим масалада алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Бой тарихимиз дурдонаси бўлган маданий меросимизни асраб-авайлаб, келажак авлодлар учун безавол етказишимиз зарур. Ҳозирги вақтда уларнинг сони 7 мингдан зиёдини ташкил этади.

Афсуски, кейинги пайтларда бебаҳо маданий меросимиз бўлган айрим обидаларимизга зарар етказиш ҳолатлари учраётгани бу борада эътибор сусайганидан далолат беради. Бу иш нафақат Маданият вазирлиги, балки маҳаллий ҳокимликлар, маҳалла, оммавий ахборот воситалари ва кенг жамоатчилиқнинг ҳам диққат марказида бўлиши керак.

Ҳукумат бир ой мuddатда маданий мерос объектиларининг ҳисобини юритиш, сақлаш ва ҳимоясини таъминлаш бўйича алоҳида дастур қабул қилиши лозим.

Қадрилик халқ вакиллари! Янги йилда иқтисодий ислохотларнинг пировард мақсади камбағаллиқни қисқартириш ва аҳоли фаровонлигини оширишдан иборат бўлади. Ушбу стратегик мақсадларга ҳамма учун тенг имконият яратадиган юқори иқтисодий ўсиш ҳисобига эришилади.

Сўнги 4 йилда иқтисодиётимизнинг барча жаҳазларига бозор механизмининг жорий этиш борасида жиддий қадамлар ташланди. Эндиги вазифа – чуқур таркибий ислохотлар орқали ўзқ мuddатли барқарор ўсишнинг пойдеворини яратишдан

иборат. Шуларни инобатга олиб, кейинги йилда қуйидаги йўналишларда кенг қамровли ишларни амалга оширамиз.

Биринчидан, камбағаллиқни қисқартириш борасида комплекс ёндашув ва ностандарт усулларни жорий этишимиз.

Бир ҳақиқатни аниқ тушуниб олишимиз керак – камбағаллик масаласи кредит, ижтимоий нафақа ёки уй бериш билан ўз-ўзидан ҳал бўлиб қолмайди. Бунинг учун таълим, соғлиқни сақлаш, касб-хўнарга ўқитиш, ичимлик сув, энергия ва йўл инфра-тузилмаси билан боғлиқ комплекс муаммоларни ҳал этиб бориш керак.

Нима учун биз "темир дафтар"ни жорий этдик? Бундан мақсад – эҳтиёжманд аҳолини тўғри аниқлаш ва шу асосда, улар билан манзилли ишлашни ташкил этишдир.

Келгуси йилдан тўлиқ ишга тушадиган "Ижтимоий реестр"да "темир дафтар"даги барча маълумотлар қамраб олинди, эҳтиёжманд оилаларга 30 дан зиёд ижтимоий хизматлар электрон шаклда кўрсатилади.

Биринчи навбатда, камбағал аҳолининг асосий эҳтиёжларини қафолатли таъминлашимиз лозим. Бу масалада халқаро экспертлар билан чуқур таҳлил асосидаги ҳисоб-китоблар яқинида етказилмоқда. Келгуси йил 1 мартдан бошлаб аҳолининг минимал истеъмол харажатлари миқдорини қилинади.

Ҳукумат икки ой мuddатда ижтимоий қафолатларни бир тизимга келтириб, уларни минимал меъёрлар даражасида босқичма-босқич таъминлаш бўйича дастур ишлаб чиқсин.

"Темир дафтар"га киритилган хар бир фуқарони камбағалликдан чиқариш бўйича "мотивация, кўнмака ва молиявий кўмак" тамойили асосида янги механизм жорий этилади.

Камбағалликдан чиқиб кетиш учун энг муҳим омил – бу инсоннинг интилиши, ўз кучига таянган ҳолда, аниқ мақсад сари ҳаракати бўлиши керак. Шу мақсадда келгуси йили маҳаллаларда аҳолини касб-хўнарга ўқитиш бўйича мингдан зиёд марказлар ташкил этилади. Бунда касб-хўнарга ўқитилган хар бир шахс учун ўқув марказларига 1 миллион сўмга субсидия берилиб, бунинг учун бюджетдан 100 миллиард сўм ажратилади. Ўқув курсларини тамомлаб, ўз бизнесини бошламоқчи бўлган фуқароларга асбоб-ускуна харид қилиш учун 7 миллион сўмга субсидиялар берилади.

Шунингдек, хар бир туманининг имконияти ва ривожланиш йўналишларини келиб чиқиб, деҳқончилик билан шугулланадиган оилаларга 10 сотихдан 1 гектаргача ер майдонлари ажратилади.

Эҳтиёжманд аҳоли бандлигини таъминлашга Бандликка кўмаклашиш ҳамда Жамоат ишлари жамағаларидан 500 миллиард сўм йўналтирилади.

Пандемия шароитида ўз ишини йўқотган аҳолини камбағалликка тушиб қолишига йўл қўймаслигимиз керак. Шунинг учун келгуси йилдан бошлаб янгича тизим жорий этилади. Унга қўра, вақтинча ишсизлик нафақаси 3 баробар оширилади ва бунда 6 та ҳужжат талаб этиладиган эски бюрократик тартиб бекор қилинади.

Камбағаллиқни қисқартириш борасида ҳудудлардаги ҳақиқий ҳолатга баҳо бериш, амалга ошириладиган ишлар иқросини назорат қилиш Олий Мажлис палаталари ва маҳаллий Кенгашларнинг диққат марказида бўлиши лозим.

Хар бир туман ва шаҳар ҳокими бир ой мuddатда ўз ҳудудида камбағаллиқни қисқартириш бўйича манзилли дастур ишлаб чиқиб, унинг иқроси бўйича хар чорақда маҳаллий Кенгашларда ҳамда оммавий ахборот воситалари орқали халққа ҳисобот бериб бориши зарур. Бу масала бера раҳбарларнинг биринчи даражали вазифаси ва иш самарасини баҳолайдиган асосий меzonга айланиши керак.

Иккинчидан, иқтисодиётда таркибий ўзгаришларни амалга оширишда давлат компанияларини трансформация қилишни жадаллаштириш керак.

Ҳозирги вақтда давлат иштирокидаги корхоналарнинг аксарияти молиявий барқарор бўлмагани учун давлатга оғир юк бўлиб қолмоқда. Шунинг учун жорий йилдан барча давлат корхоналарини ислох қилиш дастури амалга оширилади. Жумладан, келгуси йилда Навоий кон-металлургия комбинати, "Ўзбекнефтьгаз", "Ўзбекгидроэнерго", "Ўзавтосаноат" акциядорлик жамиятлари халқаро молия бозорига чиқиб, давлат қафолатисиз маблағ жалб қилиш имкониятига эга бўлади.

Тан олиш керак, мутахассисларнинг билим ва малакаси, йирик корхоналарнинг техник имкониятлари, уларни мустақил трансформация қилиш учун етарли эмас. Шунинг учун электр энергетикаси, нефть-газ ва кимё сановати, машинасозликдаги йирик корхоналар ҳамда тижорат банклари ислох қилишга Жаҳон банки, Европа тижарати ва тараққиёт банки, Осиё тараққиёт банки ҳамда "МакКинзи", "Бостон консалтинг Групп", "Ротшильд" каби халқаро тан олинган компаниялар жалб этилди.

2021 йилда стратегик аҳамиятга эга бўлган 32 та йирик корхона ва тармоқни трансформация қилиш ишлари амалга оширилади. Банклар фаолиятига рақамли технологияларни кенг жорий этиш эътиборимиз марказида бўлади.

2021 йилда "Санаятқурилиш банк", "Асак банк", "Ипотека банк", "Алоқа банк", "Турон банк" ҳамда "Қишлоқ қурилиш банк"ни хусусийлаштиришга тайёрлаймиз. Қамда битта йирик банкдаги давлат улуши стратегик инвесторларга тўлиқ сотилади. Бу борада етакчи Европа банклари билан музокаралар олиб борилади.

Таркибий ислохотларнинг яна бир йўналиши бу – давлатнинг иқтисодиётдаги иштирокини камайтиришдир.

Биз давлат активларини очик-ошқора ва самарали сотиш учун, халқаро молиявий ва ҳуқуқий маслаҳатчиларни жалб этган ҳолда, қатор корхоналарни хусусийлаштиришга оид кенг қамровли ишларни бошладик.

Келгуси йилда "Фаргона азот" ва "Деҳқонбод калий" заводлари, "Қоқа-қола ичимлиги" корхонаси, "Билдирсой" ва "Чорвоқ" оромоҳолари, "Ичан қалъа" ва "Ҳайат Реженс" меҳмонхоналари, "Пойтахт" бизнес мажмуаси, алкоголь, ёғ-мой каби тармоқлардаги 83 та йирик корхонадаги давлат улуши сотувага қўйилади.

Умуман олганда, давлат улуши бўлган корхоналар сони, келгуси икки йилда қамда 3 баробар қисқартирилади.

Учинчидан, товар ва молия бозорларида эркин рақобат муҳитини шакллантириш ҳамда тадбиркорларга ҳомашэ сотиб олиш учун тенг имкониятлар яратиш зарур.

Ҳозирги кунда электр энергияси, газ, қимматбаҳо металллар, минерал ўғитлар, транспорт хизматлари каби йўналишларда монопол бозорлар мавжуд бўлиб, уларда қўллаб муамолар сақланиб қолмоқда.

Шу ўринда бир масалага алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Иқтисодий фаоллик ва аҳоли даромадлари ўсгани сайин, энергия ресурсларига бўлган талаб ортиб боради. Шунинг учун нефть-газ ва энергетика соҳаларидаги ислохотларни ва бошланган йирик лойиҳаларни яқинида етказишимиз лозим. Жумладан, 2021 йилда давлат ва хусусий электр станциялари ҳамда истеъмолчилар ўртасида электр энергияси улгуржи бозорини шакллантириш бошланади.

Шунингдек, табиий газ таъминотида монополини бекор қилиб, бозор механизмининг жорий этилиши. Бунда ишлаб чиқарувчи ва импортларга биржа орқали табиий газни сотиш, улгуржи истеъмолчилар эса газ-

ни сотиб олиш ҳуқуқига эга бўлади. "Ўзтрансгаз" компанияси эса фақат газни транспортировка қилади.

Суюлтирилган газ бозорига хусусий сектор иштирокини кенгайтириш мақсадида унинг импортига ўрнатилган божлар бекор қилинади.

Заргарлик соҳасида ҳам тадбиркорларга ҳомашэ сотиб олиш учун кенг имкониятлар яратилади. Бунда келгуси йил 1 мартдан бошлаб, қумушни биржа орқали ишлаб чиқарувчиларга эркин сотиш тартиби ўрнатилади.

Автомобиль сановатида соғлом рақобат муҳитини ривожлантириш ва корхоналарга тенг шароитлар яратиш орқали соҳада ишлаб чиқарувчилар сони қўлайтирилади.

2021 йилдан бошлаб озик-овқат, нефть ва электротехника каби тармоқларда 73 та акция солиғи бекор қилинади.

Яна бир масала – ҳозирги кунда давлат харидларида атиги 4 фоиз тадбиркор қатнашмоқда.

Келгуси йил 24 та йирик давлат корхонасига давлат хариди бўйича очик-ошқора талаблар жорий этилади. Натижада маҳаллий тадбиркорларимиз хар илги қамда 10 трлн сўмлик маҳсулотларини ушбу корхоналарга сотиш имкониятига эга бўлади.

Бундан бунд барча давлат харидлари жамоатчилик ва парламент назоратида бўлади.

Тўртинчидан, иқтисодий ўсишга, аввало, рақобатдош санаят завоқларини яратиш ҳамда бундай лойиҳаларга инвестицияларни қўлайтириш орқали эришилади.

Гавард университетини тадқиқотларига қўра, мамлакатимиз 50 дан ортиқ санаят маҳсулотларини ишлаб чиқаришда барча имкониятлар ва нисбий устуңликларга эга. Айниқса, нефтьгаз-кимё, металлургия, машинасозлик, электротехника, фармацевтика, қурилиш материаллари, тўқимачилик, чарм-пойабзал, озик-овқат ҳамда "яшил иқтисодиёт" билан боғлиқ санаят тармоқлари иқтисодиётимиз "драйверлари"га айланиши учун барча етарли шароитлар мавжуд.

Бу тармоқларда хусусий секторнинг ташаббуслари ва янги лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш ҳамда кооперацияни ривожлантириш бўйича барча чоралар қўйилиши лозим.

Ҳозирги кунда Ўзғондаги декоратив тошлар, Намангандаги тайёр кийим-бош, Тошкент шаҳри Яшнобод туманидаги "Технопарк" каби санаят кластерлари ўз самарасини кўрсатиб, шу тизим афзалликларини намоян элмоқда.

Ҳукумат келгуси йил 1 апрелгача истиқболли санаят кластерлари рўйхатини аниқлаб, уларни жадал ривожлантириш учун алоҳида дастур ишлаб чиқсин.

Шунингдек, "божхона ҳудудида қайта ишлаш режими"да санаят маҳсулотлари ишлаб чиқаришини қўлайтириш зарур.

Шу билан бирга, инвестиция сисъатини юритишда давлат иштирокини пасайтириб, хусусий ва ўғридан-тўғри инвестициялар улушини ошириш керак.

Геология соҳасида жорий йилда 21 та кон ва истиқболли майдонлар очик аукцион орқали инвесторларга сотилади. 2021 йилда яна 50 та кон ва истиқболли майдонлар маҳаллий ва чет эллик инвесторларга очик механизмлар асосида сотилади. Бундай ишларни бошқа йўналишларда ҳам давом эттиришимиз керак.

Умуман олганда, келгуси йилда 23 миллиард доллар қийматдаги инвестицияларни ўзлаштириш зарур. Натижада 226 та йирик санаят ва инфраузулзма объекти ишга туширилади.

Навоий кон-металлургия комбинатида 2 та йирик металлургия заводи, Олмалик кон-металлургия комбинатида техноген рудани қайта ишлаш заводи, шунингдек, республикамиз бўйича тўқимачилик, (Давоми. 4-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга МУРОААТНОМАСИ

(Давоми. Бошланиши
1,2 ва 3-бетларда)

қурилиш материаллари, чарм-поя-абзал, озиқ-овқат ва фармацевтика тармоқларида юзлаб янги ишлаб чиқариш қувватлари барпо этилади.

Биргина Тошкентдаги "Яшнобод" технопаркида яна 11 та замонавий электротехника корхонаси ишга туширилади, у ердаги жами корхоналар сони 17 тага ва ишловчилар сони 11 мингга етказилади.

Тошкент, Навоий, Самарқанд, Сурхондарё вилоятларида жами қуввати 760 мегаватт бўлган янги электр станциялари ишга туширилади.

Қашқадарё вилоятида қиймати 3 миллиард 600 миллион доллар бўлган, йилга 1,5 миллион тонна керосин, дизель ёқилғиси ва суюлтирилган газ ишлаб чиқарадиган мажмуа тўлиқ махсулот беришни бошлайди.

Бешинчидан, макроиктисодий барқарорлик – иқтисодий ислохотларнинг мустақим пайдоёвиридир. Шунинг учун келгуси йилда инфляциявий таргетлаш доирасида нарх-наво ўсишини 10 фоиздан оширмаслик Марказий банк ва Ҳукуматнинг асосий вазифаси бўлади.

Бу борада глобал пандемия озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашга жиддий эътибор қаратиш зарурлигини яна бир бор тасдиқлади. Шу боисдан ҳам асосий озиқ-овқат махсулотлари нархининг кескин ошиб кетишига йўл қўймаслик мақсадида импорт соҳасидаги бож тўловлари бўйича берилган имтиёзлар яна бир йилга узайтирилади.

Умуман, халқимиз хотиржам бўлиши керак: сифатли озиқ-овқат махсулотлари ишлаб чиқариш, бу борада қафолатланган захира яратиш ва уларни бозорга узлуksиз етказиб бериш ҳамда нарх-наво барқарорлигини таъминлаш ишларига устувор даражада эътибор қаратилади. Бунинг учун Ҳукумат ва ҳокимликлар томонидан барча чоралар қўйиладиган ҳамда бу масала Президентнинг доимий назоратида бўлади.

Шунингдек, 2021 йилда иқтисодиётни қамда 5 фоизга ўсишини, бюджет дефицитини ялпи ички махсулотга нисбатан 5,4 фоиздан ошмаслигини таъминлашимиз зарур. Келгуси 2 йилда эса бюджет дефицитини 2 фоиздан оширмаслик бўйича Ҳукумат зарур чора-тадбирларни белгилаши мумкин.

Мана, валюта бозори эркинлашганига ҳам 3 йилдан ошди. Шу даврда эркин валюта айирбошлаш бўйича юртимизда етарли тажриба тўпланди. Энди иқтисодиётимизнинг хорижий валютага боғлиқлик даражасини босқичма-босқич қаматириш керак. Шу мақсадда келгуси йилда валюта кредитлари улушини ҳозирги 50 фоиздан 45 фоизга, яъни қамда 2 миллиард долларга пасайтириш мумкин.

Янги йилда миллий валютада чиқариладиган халқаро облигациялар улушини ҳозирги 25 фоиздан қамда 40 фоизга ошириш зарур.

Шу билан бирга, келаси йили банкларро валюта бозори "онлайн" платформага ўтказилади ва тадбиркорларга валютани бевосита банкнинг ўзидан сотиб олиш учун имконият яратилади. Натижада тадбиркорлар валютани ҳозиргидек 4 кунда эмас, янги соатда сотиб олиши мумкин бўлади.

Яна бир масала – ҳозирги кунда Ўзбекистоннинг давлат ташқи қарзи Жаҳон банки ва Халқаро валюта жамғармаси меъзолирига кўра хавфсиз ҳисобланади. Айни вақтда ташқи қарз ҳисобидан ҳудудларда амалга ошириладиган лойиҳалар бундан бунд маҳаллий Кенгашлар ва жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилади. Уларнинг натижалари тўғрисида жамоатчиликка ҳисобот бериш тизими йўлга қўйилади.

Шунингдек, давлат номидан ташқи қарз олиш қаматирилиб, инвестиция ва инфратузилма лойиҳаларига кўпроқ хусусий капитал жалб

этилади. Масалан, кейинги йилда давлат-хусусий шериклик асосида 40 дан ортиқ ийрик ва ўрта лойиҳаларни амалга ошириш бошланади.

Марказий банк молия бозорида рақобатни ошириш мақсадида 1 февралга қадар банк бўлмаган кредит ташкилотлари тўғрисида қонун лойиҳасини киритсин.

Шунингдек, мамлакатимизда ислом молиявий хизматларини жорий этиш бўйича ҳуқуқий базани яратиш вақти-соати келди. Бунга Ислам тараққиёт банки ва бошқа халқаро молия ташкилотлари экспертлари жалб этилади.

Олтинчидан, тадбиркорлик ва кичик бизнесни ривожлантириш бўйича янада қулай шaroитлар яратилади.

Бир нарсани алоҳида таъкидлаш керак, пандемия даврида иқтисодиётнинг барқарор ишлаши учун тадбиркорлар давлат билан тепла-теғ хисса қўшдилар. Шунинг учун барчамиз тадбиркорларга елкадош бўлиб, уларни доимо қўллаб-қувватлашимиз шарт. Бу борада ишбилармонларнинг ҳақ-ҳуқуқларини, айниқса, хусусий мулк ҳақсизлигини таъминлаш – барча даражадаги давлат органларининг асосий вазифаси бўлиши лозим.

Шу билан бирга, айрим жойларда давлат органлари тизимидаги раҳбар ва мутасаддилар томонидан тадбиркорларнинг мулкка доир ҳуқуқларини бузиш ҳолатлари давом этмоқда. Бундай мансабдорларни маъмурий жавобгарликка тортиш бўйича Бизнес-омбудсманга ваколат беришни тақдир этаман.

Келгуси йилда "Солиқчи – кўмакчи" тамойили асосида тадбиркорлар учун уларнинг бизнес ҳамкорининг солиқ қарздорлиги ҳақидаги маълумотларни олиш имконияти яратилади.

Тадбиркорларга янада қулайлик яратиш мақсадида 105 та лицензия ва рухсатнома турлари бекор қилинади, 115 таси бўйича эса тартиб-қоидалар соддалаштирилади.

Пандемия шароитида айланма маблағ таъсисига дуч келган тадбиркорларимиз оёққа туриб олишлари учун уларга кўмак беришни давом эттирамиз.

Туризм, транспорт ва умумий овқатланиш соҳаларида берилган имтиёзлар келгуси йил якунигача узайтирилади. Шунингдек, 20 мингта тадбиркорнинг 400 миллиард сўмлик ер ва мол-мулк солигини тўлаш муддатини яна бир йилга узайтиришни тақдир этаман.

Бундан ташқари, 1 миллиард сўмгача давлат харидлари доирасида аванс миқдори 30 фоизга етказилади.

Умуман, тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш борасидаги ишларни давом эттириш мақсадида оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида келгуси йилда 6 триллион сўм имтиёзли кредитлар ажратилади. Шунингдек, Ҳукумат томонидан Жаҳон банки билан биргаликда бошланган қишлоқларда тадбиркорликни ривожлантириш дастурини кенгайтириш учун қўшимча 100 миллион доллар йўналтирилади.

Тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ 5 мингта яқин норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қайта қўриб чиқилиб, уларнинг сони қисқартирилади ҳамда Тадбиркорлик кодекси ишлаб чиқилади.

Ҳабарингиз бор, бундан 4 йил олдин тадбиркорлик субъектларида теъширилган ўтказишга мораторий эълон қилган эдик. Бунинг натижасида ўтган даврда тадбиркорлар сони 2 баробар қўлайиб, 400 мингтага етди. Шунинг учун мораторий муддатини яна бир йилга узайтиришни тақдир этаман.

Шу билан бирга, Ҳукумат томонидан бозорда тенг рақобат муҳитини яратиш ва ҳалоп-пок тадбиркорларни – тақдор айтман – замонавий технологиялар асосида ишлаётган виждонли тадбиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш мақсадида "яширин иқтисодиёт"ни қисқар-

тиришга қаратилган механизмлар жорий этилади.

Еттинчидан, камбағалликни қисқартириш ва қишлоқ аҳолиси даромадларини қўлайитиришда энг тез натижа берадиган омил бу – қишлоқ ҳўжалигида ҳосилдорлик ва самарадорликни кескин оширишдир.

Бунда ҳар гектар ердан олинадиган даромаднинг ҳозирги ўртача 2 минг доллардан қамда 5 минг долларгача етказиш устувор вазифа қилиб қўйилади. Бунинг учун қишлоқ ҳўжалиги энг илгор технологиялар, суъни тежайдиган ва биотехнологияларни, уруғчилик, илм-фан ва инновациялар соҳасидаги ютуқларни кенг жорий этишимиз лозим.

Авалло, фермер ва деҳқонларнинг ердан манфаатдорлигини ошириш керак. Манфаатдорлик ва адолат бўлган жойда, албатта, ўзгариш ва ўсиш бўлади. Бу борада ердан фойдаланиш ҳўқуқларини қафолатлаш ва ерларни бозор активлари-га айлантириш масаласини қўриб чиқиш вақти келди.

Шунинг учун Ҳукумат икки ой муддатда ердан фойдаланиш ҳўқуқини мустақамлаш, унинг иқтисодий қийматини белгилаш ва молиявий обorroта кiritиш механизмининг жорий қилиш бўйича тақдир киритсин.

Келгуси йили барча вилоятларда Қишлоқ ҳўжалигида билим ва инновациялар марказлари ташкил этилиб, уларда "ягона дарча" тамойили асосида 100 дан ортиқ агрохизматлар қўрсатиш йўлга қўйилади. Бу марказлар орқали ернинг сифатини яхшилаш, касалликларга қарши курашиш, уруғчиликни танлаш билан боғлиқ муҳим хизматлар қўрсатилади.

Қишлоқ ҳўжалигини модернизация қилиш, рақамлаштириш, ернинг умумдорлигини ошириш, замонавий агротехнологияларни жорий этишга илк бор 600 миллион доллардан зиёд кредит ва грант маблағлари жалб қилинади.

Суъни тежайдиган технологиялар жорий этиладиган ер майдонлари 5 баробарга қўлайитирилиб, 430 минг гектарга етказилади, 90 минг гектар янги ерлар ўзлаштирилади.

Сақизинчидан, барча вилоят, туман ва шаҳар ҳўқимлари биринчи марта 2020 йил бошида ўз зиммасига олган мажбурий ва режалари ижроси ҳақида маҳаллий Кенгашлар олдида ҳисобот бери.

Бунинг кунда ишимиздаги энг катта қамчилик – билим етисмаслиги, афсуски, барча соҳаларда сезилмоқда.

Холбуки, бирорта ҳудудни ҳам, тармоқни ҳам замонавий илм ва билимларсиз ривожлантириб бўлмайди. Тараққиёт этган мамлакатларда ялпи ички махсулотнинг 50 фоизидан ортиги "билим иқтисодиёти" ҳисобидан, яъни инновациялар ва юкори маалаки кадрлар томонидан яратилаётган бунга яқол исобатламоқда.

Бундан бунд ҳар бир қишлоқ ёки маҳалла ўз йўналиши ва "ўсиш нукта-лари"дан келиб чиқиб ривожлантирилади. Бунинг учун келгуси йилда 3 триллион сўмлик маблағга эга бўладиган ҳудудлар инфратузилмасини ривожлантириш жамғармасини тузишни тақдир этаман. Жамғарма маблағлари маҳаллий Кенгашлар тақдирларига асосан инфратузилма лойиҳаларини қўшма молиялаштиришга йўналтирилади.

Шунингдек, 84 та туман ва шаҳарда саноат салохиятини янада ошириш учун 100 та технопарк, кичик саноат зоналари, ҳудудий кластер ва логистика марказлари ташкил этилади.

Келгуси йилда эркин иқтисодий ва кичик саноат зоналарини зарур инфратузилмалар билан таъминлаш учун 1,6 триллион сўм йўналтирилади.

Ҳукумат ҳудудларда 130 минг километр узунлиқдаги паст қучланишли электр тармоқлари ва 40 мингдан ортиқ трансформаторни босқичма-босқич янгилаш дастурини келгуси йил 1 апрелга қадар тасдиқлаш

зарур. Шунингдек, 5 мингдан ортиқ таъмирталаб кўприкни тиклаш бўйича дастур қабул қилинади. Бу ишларга 2021 йилда 400 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Яна бир муҳим масала – сўнгги 3 йилда "Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" дастурлари доирасида 5 миллионга яқин аҳоли яшайдиган 1 минг 200 та маҳалла ва қишлоқлар қиёфаси тубдан ўзгарди. Лекин пандемия туфайли ушбу йўналишдаги ишларимизни вақтинча тўхтатишга мажбур бўлган эдик.

Ҳукумат бир ой муддатда 2021 йил учун "Обод қишлоқ" ва "Обод маҳалла" дастурларини ишлаб чиқиб, тасдиқласин. Ушбу дастурларни республика ва маҳаллий бюджетлар томонидан тенг улушларда молиялаштиришни назарда тутсин.

Халқаро молия институтлари ҳам мажбур дастурда иштирок этиш учун 270 миллион доллар йўналтиришга тайёр эканини билдирди.

Ҳудудларнинг ривожланиши учун муҳим омиллардан бири бу – уларнинг ўртасида транспорт алоқасини таъминлашдир. Қисқа қилиб айтганда, барча аҳоли пунктларини роивожлантиришга, энг ийрик шаҳарлар ва туристик марказларга тезда келиб-кейтиш имкониятини берадиган, ўзаро боғланган транспорт тармоғини яратишимиз лозим.

Шу мақсадда Ҳукуматга кейинги йил 1 мартдан бошлаб икки туризм йўналишларидаги авиақатновларни йўлга қўйиш ва авиачипта нархининг бир қисмини бюджетдан қўллаб бериш тизимини жорий этиш вазифаси юкланади.

Шунингдек, бир қатор ҳудудий аэропортлар давлат-хусусий шериклик асосида ташқи бошқарувага берилади.

Кейинги йилда 2 та теъзорар поезд ҳаракати йўлга қўйилади, Бухоро – Урганч – Хива темир йўлини электрлаштириш бошланади.

Аҳоли пунктлари ўртасидаги, айниқса, қишлоқларни туманлар марказлари билан боғлайдиган узлуksиз автобус қатновлари хусусий секторни жалб қилиш орқали қўлайитирилади.

Тошкент шаҳрида ер усти метросининг 12 километрлик иккинчи воситалари фойдаланишга топширилади. Шу тариқа ер усти ва ер усти метро линиялари яхлит тизим сифатида бир-бирига уланади.

Туризмни ривожлантириш бўйича 2021 йилда ҳам изчил ислохотларни давом эттирамиз. Айниқса, зиёрат туризми ва ички туризмни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Шунингдек, туризм объектлари атрофидаги ер майдонлари, сува ва йўл инфратузилмаларини яхшилаш учун бюджетдан 1 триллион сўм ажратилади.

Тўққизинчидан, келгуси йил аҳолининг иқтисодий ҳимояси янада қучайтирилади.

Ноғиронликни белгиланиш жажон андозаларига мос "ижтимоий модели"га босқичма-босқич ўтилади.

Муҳтож аҳолини протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация воситалари билан таъминлаш бўйича янги тизим жорий этилади. Бу имкониятдан қарийб 50 минг нафар юртдошимиз фойдаланиши мумкин бўлади.

Эътиёжманд оилаларни уй-жой билан таъминлаш бўйича олиб бораётган ишларимиз қўшма янада кенгайтирилади. Бунда 27 мингта ёки бу йилга нисбатан 2,5 баробар қўшманинг ипотека кредити бўйича дастлабки бадалларини тўлаш ва кредит фойзаларини субсидиялаш учун 2,4 триллион сўм йўналтирилади.

Учинчидан, янги экспорт бозорларига чиқиш Ҳукуматнинг энг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолди.

Келгуси йилда Жаҳон савдо ташкилотига аъзолик масаласи ҳамда Европа Иттифоқи билан кенг қамровли ҳамкорлик бўйича ишларни фаоллаштириш лозим.

"GSP+" тизими доирасидаги имтиёзларни мамлакатимизда самарали қўллаш учун алоҳида дастур

ишлаб чиқиш керак.

Ўзбекистон яқинда Евроосиё иқтисодий иттифоқида қулатувчи макomini олди. Ушбу ташкилотга аъзо бўлган давлатлар бозорларида тўлақонли иштирок этиш учун миллий техник тартибга солиш меъёрларини уларнинг талабларига мослаштириш бўйича ишларни жадаллаштириш зарур.

Келгуси йилда корхоналарга хомашё сотиб олиш ва экспорт-боп махсулотлар ишлаб чиқариш учун Экспортни қўллаб-қувватлаш жамғармасидан 100 миллион доллар ажратилади.

Экспорт қилувчиларга чет элда савдо уйлари ва дўконлар очиш ҳамда реклама ҳаракатларининг 50 фоизи қўллаб берилади.

Умуман, Ҳукуматга келгуси йилда товар ва хизматлар экспортини қамда 20 фоизга ошириш вазифаси топширилади.

Ҳурматли парламент аъзолари!

Ислохотларнинг ривожланиши кундалик ҳаётида ўз ифодасини топиши, кутан натижаларимизга эришиш кўп жиҳатдан давлат бошқарувидаги самарадорликка бевосита боғлиқ. Шу мақсадда келгуси йилда қўйидаги вазифаларни амалга ошириш лозим.

Биринчидан, давлат бошқаруви идоралари фаолиятини тубдан такомиллаштириш талаб қилинади.

Қўшма вазирлик ва идоралар фаолиятида қарор қабул қилиш ҳаддан ташқари марказлашган. Уларнинг вазифалари аниқ ва тўлиқ белгиланмагани сабабли фаолиятларида бир-бирини тақдорлаш ҳолатлари мавжуд. Сабаби – қўшмалар вазир ўринбосарлари, ўрта бунинг раҳбарлари масалани ҳал қилиш учун ташаббус қўрсата олмади.

Бунинг сабаби нимада? Уларнинг ё билими, малакаси йўқ, ё қатъияти етмайди, ёки коррупцияга берилган.

Афсуски, бундай раҳбарлар аҳоли кутаётган ҳаётий муаммоларни ҳал қилиш ўрнига кераксиз қозғоёзлик ва натижасиз мажбуллар ўтказиш билан овора бўлиб қолмоқда.

Яна бир жиддий қамчилик шуки, рақамли технологияларни кенг жорий этиш ҳисобидан ҳодимлар сонини ва иш жараёнларини оптималлаштириш чоралари қўрилмапти. Шунинг учун Ҳукумат икки ой муддатда бошқарувда бир-бирини тақдорлайдиган идоралар, функциялар ва бюрократик тўсиқларни қисқартириш бўйича ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрласин. Бунда давлат бошқаруви ҳодимлари сонини ўртача 15 фоизгача оптималлаштиришни назарда тутти зарур.

Келгуси йил охирига қадар электрон давлат хизматларини 60 тага қўлайитириб, уларни 300 тага, массофавий хизматлар улушини эса қамда 60 фоизга етказиш зарур.

Иккинчидан, бошқарув идораларининг ҳудудий масалаларини ҳал қилишдаги маъсулият ва жавобгарлиги қучайтирилади.

Келгуси йил бошидан ҳар бир вазирлик ўз ишини туман, шаҳар, қишлоқ ва маҳалла кесимида режалаштиради ва ташкил этади. Вазирлар ва уларнинг ўринбосарлари фаолиятига жойларда амалда қандай ўзгариш бўлганига қараб баҳо берилади.

Бош вазир ўринбосарлари, вазирлар, ўларнинг қўли тизим раҳбарлари ва ҳодимларини янги-ча талаблар ва замонавий ахборот технологиялари асосида самарали ишлашга ўргатиш ва малакасини мунтазам ошириб бориш учун маъсул бўлади.

Депутат ва сенаторларни ўзлари сайланган ҳудуддаги муаммолар, тегишли вазирлик ва ҳокимликлар томонидан қай даражада ҳал этилаётганини доимий ўрганиб, назорат қилиб боришга қачираман.

Шу ўринда яна бир масала – туман, шаҳар ва маҳалла бошқаруви-

(Давоми 5-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга МУРОЖААТНОМАСИ

(Давоми. Бошланиш
1,2,3 ва 4-бетларда)

да самарадорлигини ошириш учун ҳодимлар сони ва маошини ҳудуднинг ўзига ҳослиги ва иш ҳажмидан келиб чиқиб белгилаш лозим. Масалан, Самарқанд вилоятининг Пахтачи туманида 150 минг, Ургут туманида 500 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Еки Шайхонтоҳур тумани аҳолиси қарийб 350 минг, Бектемирда эса – 46 минг нафар. Лекин ушбу туманларда бошқарув ҳодимлари сони ва уларнинг иш ҳақи бир-биридан катта фарқ қилмайди.

Шунинг учун Ҳукумат икки ой мuddатда урта ва қуйи бўгин бошқарув идораларининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш, улардаги ҳодимлар сони ва меҳнатига ҳақ тўлаш шартларини қайта қўриб чиқиш бўйича қарор лойиҳасини киритсин.

Учинчидан, маҳаллий ижро органлари, вазирлик идоралари ҳамда маҳалланинг институционал асосларини янада такомиллаштириш лозим.

Маҳаллий ҳокимлик ва Кенгашлар бундан 27 йил аввал, яъни ҳокимлик институти жорий этилган дастлабки пайтда қабул қилинган қонун асосида ишламоқда. Бу ҳужжат бугунги ислохотларимиз талабларига мутлақо жавоб бермаслигини ҳисобга олиб, уни тубдан янгилаш зарур.

Ислохотларимиз натижалари, бўлаётган ўзгаришлар ва аҳолининг қайфияти аввало маҳаллада сезилибди. Шу маънода, «маҳалла – жамиятимизнинг ёруғ юзи ва виждони кўзгуси», десак, тўғри бўлади. Шунинг учун барча даражадаги раҳбарлар пастга тушиб, ўз соҳаси бўйича маҳаллалардаги муаммоларни ўрганиши ва уларга ечим топиши, одамлар сезадиган натижани таъминлаши шарт.

Бундан бўён маҳалладаги ишларнинг аҳоли вазирлик, идоралар ва ҳокимликлар ишини баҳолашда бош мезон бўлади.

Шунингдек, маҳалланинг нуфузини, унинг ресурс ва имкониятларини ошириш, ҳодимларнинг моддий таъминотини яхшилаш бўйича дастур ишлаб чиқиш зарур.

Жорий йилда туманлар бюджетига қўшимча манбаларнинг камида 10 фоизини бевосита маҳалладаги муаммоларни ҳал этишга сарфлаш бўйича ишларни бошлаб, бу мақсадларга 70 миллиард сўм ажратилди. Энди бу ваколатни янада кенгайтириб, туман бюджети харажатларининг 5 фоизини ҳам ана шундай мақсадларга йўналтириш бўйича янги тартиб жорий этилади.

Бунинг натижасида бу янги эксперимент орқали Биргина Ҳиждуюв туманида 8 миллиард сўм ёки Фаргона шаҳрида 11 миллиард сўм маблағ айнан аҳоли долзарб деб ҳисоблайдиган муаммоларни ҳал этиш учун сарфланади.

Маҳалла раиси ва унинг ўринбосарлари ваколатларини кенгайтириб, уларга аҳоли муаммоларини бевосита ҳал қилиш имконини яратишимиз керак. Бунда маҳалла раисига маҳаллий Кенгаш мажлисида қўрилиши мажбурий бўлган масалаларни киритиш ҳуқуқини бериш лозим. Бу орқали муаммоларни тезкор ҳал қилишга эришиш имконияти яратилади.

Маҳаллада ишлаётган малакали ва ташаббускор кадрларни давлат идоралари раҳбарлик лавозимларига тасвия этиш тизими йўлга қўйилади.

Қонунчилик палатаси ва Сенат, Вазирлар Маҳкамаси билан бирга 2021 йил 1 апрелга қадар маҳаллий ижро ва вакиллик органлари ҳамда маҳалла институти фаолиятини тубдан такомиллаштиришга оид янги қонун лойиҳаларини ишлаб чиқсин. Ушбу ҳужжатларда ҳокимлар, уларнинг ўринбосарлари ва маслаҳатчиларининг ваколат чегараси, вазифа ва функциялари аниқ белгиланиши лозим.

Тўртинчидан, коррупциянинг ҳар қандай кўринишига мурасасиз бўлиш қўндалик ҳаёт тарзимида айланishi шарт.

Бу иллатга қарши курашишга барча давлат органлари, сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари, умуман, ҳар бир фуқаро сафарбар этилиши зарур.

Коррупция ўта оғир жиноят экани ва унга нисбатан мурасасиз бўлиш гоёсини фарзандларимизга ёшлик давридан бошлаб синдиришимиз, уларга фақат ҳалол меҳнат ва тadbиркорлик орқали даромад топишни ўргатишимиз лозим.

Шунингдек, коррупциянинг олдин олишда барча давлат органларида қарор қабул қилиш жараёнилари, очик ва фақат очик бўлишини таъминлаш ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Масалан, фуқароларимиз жорий йилдан бошлаб очик эълон қилинаётган давлат харидларига оид маълумотлардан фойдаланиб, ўринли масалаларни кўтармоқда.

Молгия вазирлиги уч ой мuddатда давлат идоралари бюджетдан ташқари жағмармаларининг даромад ва харажатлари, давлат улушига эга бўлган ташкилотлар харидлари, давлат субсидия ва грантларига оид маълумотларни эълон қилиш амалиёти йўлга қўйсин.

Бундан ташқари, охириги икки йилда ҳокимларнинг 2,5 мингга яқин қарори судлар томонидан бекор қилинган бундан бўён уларнинг қарор қабул қилишида очиклигини таъминлаш зарурлигини тақозо этмоқда. Шунинг учун маҳаллий давлат ҳокимияти идораларининг қарорларини ҳисобга қилиш ва эълон қилиш бўйича электрон ахборот тизими жорий этилади.

Коррупцияга қарши курашиш агентлиги бир ой мuddатда очик эълон қилиниши лозим бўлган маълумотлар рўйхатини кенгайтириш бўйича тақлиф киритсин.

Коррупцияга қарши курашишнинг самарали воситаларидан бири – кадрларни танлаш ва ишга қабул қилишнинг очик тизимини йўлга қўйишдан иборат. Ушбу тизим асосида кадрларни танлашда эски усуллардан воз кечиб, уларнинг интеллектуал салоҳиятини, маънавий фазилатларини баҳолайдиган очик ва ошкора танлов тизими жорий этилади.

Шунингдек, коррупциянинг олдин олиш бўйича давлат хизматчиларини мунтазам ўқитиш ва билимини баҳолаб бориш тизими йўлга қўйилади.

Бешинчидан, ислохотларимиз самарасини ҳар бир инсон ўз ҳаётида ҳис этиши учун қабул қилинаётган ҳужжатлар ижросини ўз вақтида ва самарали таъминлаш лозим.

Сўнгги 4 йилда барча соҳаларда кенг қўлланли ўзгаришларни амалга ошириш бўйича 150 та қонун, 2 мингта яқин фармон ва қарорлар қабул қилинди. Лекин жойларда барча раҳбарлар ҳам ушбу ҳужжатлар мазмун-моҳиятини тушуниб, берилган имкониятлардан фойдаланмоқда, аҳоли ва тadbиркорларга зарур шарт-шароит яратмоқда, деб айта олмаймиз.

Амалдаги назорат тизими эса кўпроқ формал тусга эга бўлиб, ижронини ташкил этишдаги муаммоларни аниқлаш ва ҳал қилишга йўналтирилмапти. Шунинг учун келгуси йилда бу борада янги иш тизими жорий этилади.

Энди Адлия вазирлиги, унинг ҳудудий бошқарма ва бўлимларининг асосий вазифаси қабул қилинган ҳужжатларни масъулларга етказиш, тушунтириш, амалиётда қўллашга қўмақлашиш ва назорат қилишдан иборат бўлади. Шу мақсадда Адлия вазирлигига зарур ваколат ва ресурслар берилади.

Шунингдек, қабул қилинган ҳужжатлар ижросини ташкил этишда жағмармаларни иштироки ва назорати кенг йўлга қўйилади. Жумладан, «жамоатчилик эшитувлари» ва «жамоатчилик мониторинги» тизими жорий

қилинади. Бу жараёнга фуқаролик жамияти институтлари, оммавий ахборот воситалари ва фуқаролар ҳам фаол жалб этилади.

Шунингдек, тахсиллар асосида ижрога ҳалақит бераётган ортиқча вазифа ва функциялар қисқартирилади.

Давлат идораларидаги ижро сифати ва ҳолатини вилоят, туман ва шаҳар халқ депутатлари Кенгашларида, республика даражасида эса – Вазирлар Маҳкамасида ҳар ойда танқидий муҳокама қилиб бориш амалиёти жорий этилади.

Ҳукумат Адлия вазирлиги, Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги ва Давлат бошқаруви академияси билан бирга бир ой мuddатда ушбу тизимни жорий этиш бўйича зарур чора-тадбирларни белгиласин.

Адлия вазирлиги барча оммавий ахборот воситалари, жумладан, телевидение орқали «Президент қарорлари – ҳаётида ва назоратда», деган мавзуда қўрсатув ва чиқишлар ташкил этиб, халқимизга ислохотлар моҳияти ва натижаларини етказиб бориш тизимини жорий этсин.

Олтинчидан, давлат ва жамият бошқарувида аёлларнинг ўрни ва мавқеини янада мустаҳкамлаш – ислохотларимизнинг энг устувор йўналишларидан биридир.

Хабарингиз бор, айни пайтда Касаба уюшмалари федерацияси бошчилигида мутасадди идоралар, банклар ва ҳокимликлар томонидан жойларда уйма-уй юриб, 6 миллиондан ортиқ хотин-қизларнинг муаммолари пухта ўрганилди.

Айниқ бўлса ҳам, тўғрисики тан олиб айтишимиз керак: бу ўрганишларимиз натижасида биринчи марта жойлардаги ҳақиқий аҳоли юзага чиқди. Шулар асосида «Аёллар дафтари» шакллантирилмоқда, хотин-қизларни қийнаётган қўлаб-қувватлашни муаммоларга амалий ечим топиломоқда.

Бу ишларга маҳаллаларда янги ташкил этилган «Аёллар маслаҳат кенгашлари» ҳам яқиндан қўмақ бермоқда. Лекин бу ҳали аёллар муаммоларини ечиш учун биз баҳарлишимиз шарт ва зарур бўлган ишларнинг бошланиси, холос.

Биз мамлакатимизда истиқомат қилаётган 17 миллиондан зиёд опа-сингилларимиз, қизларимиз, онахон ва момоларимизга муносиб шароит яратиб бериш учун барча имкониятларини ишга солишимиз лозим.

Аёлларнинг андиша қилиб, биз эркакларга айта олмаган дарду ташвишлари, қўндалик муаммолари, озу-ниятларини уларнинг ўзидан қилиш тушунадиган инсон йўқ.

Хотин-қизларнинг давлат бошқарувидаги ролини ошириш бўйича олиб борган ислохотларимиз натижасида парламентимиз янги таркибининг 30 фоизи аёллардан иборат бўлди. Вилоят, шаҳар ва туман ҳокимларининг хотин-қизлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозими жорий этилди.

Энди хотин-қизларнинг жамият ҳаётидаги ўрни ва нуфузини ошириш уларга янги имкониятлар яратиш бўйича навбатдаги қадам сифатида ҳаётни ва аёллар муаммоларини яхши биладиган, фаол ва ташаббускор опа-сингилларимиздан иборат Республика Хотин-қизлар жамоатчилиги кенгашини ташкил этишни тақлиф қиланам.

Кенгашга бу борада катта тажрибага эга бўлган Сенатимиз Раиси Танзила Камоловна Норбоева раҳбарлик қилса, деган тақлифни бидирсам, уйлaimани, барчангиз мени қўлаб-қуватлайсиз.

Жойлардаги Хотин-қизлар кенгашлари фаолиятига эса ҳокимларнинг ушбу масалалар бўйича маслаҳатчилари раҳбарлик қилиши энг тўғри йўл бўлади.

Хотин-қизларни қўлаб-қуватлаш бўйича республика ва ҳудудий жағмармаларни янги ташкил этиладиган кенгашлар иштироғига ўтказиб бериш мақсадга мувофиқ бўлади, деб ҳисоблайман.

Аёлларнинг бизнес соҳасидаги лойиҳаларини қўлаб-қуватлаш ҳамда жойларда аниқланган хотин-қизлар муаммоларини ҳал этиш учун бюджетдан қўшимча равишда 1 триллион сўмдан зиёд маблағ йўналтирилади. Бунинг учун «Халқ банки» томонидан жойларда хотин-қизларни тadbиркорликка ўқитиш, бизнесга оид намунавий режаларини ишлаб чиқиш ва кредит олишда уларга амалий ёрдам кўрсатишининг янги тизими жорий этилади.

Олий Мажлис палаталари ва Ҳукумат бир ой мuddатда хотин-қизларнинг жамиятдаги ва давлат бошқарувидаги мавқеини янада оширишга қаратилган яхлит тизим яратиш бўйича тақлиф ишлаб чиқсин.

Яна бир муҳим масала – нуруний отахон ва онахонларимизни ҳар томонлама қўлаб-қуватлашимиз ҳам қарор, ҳам фарздор.

Республика «Нуруний» жағмармаси томонидан кескаларга доимий ёрдам кўрсатилиши учун унинг молиявий имкониятлари янада кенгайтирилади. Бунинг учун кейинги йилда ушбу жағмармага бюджетдан 100 миллиард сўм ажратилади.

Ўзгалар парваршишга муҳтож бўлган 16 мингдан зиёд кескаларга ёрдам бериш, уларнинг ҳаётини мазмунли ташкил этиш учун тўловлар микдори оширилади ҳамда уларга қўрсатиладиган ижтимоий хизматлар қўлими кенгайтирилади. Шунингдек, Бухоро, Қарши ва Урганч шаҳарларида янгида ташкил этиладиган сийхатгоҳларда ҳамда мавжуд дам олиш масканларида жами 25 мингдан ортиқ нурунийларнинг соғлиги тикланади.

Марказий телеканалларимизда намойиш этилаётган «Оталар сўзи – ақлнинг қизи» қўрсатувни сони қўлайитирилиб, мазмунан бойитилса, шунингдек, «Нурунийлар маспахати», «Маҳаллада гурунг» каби янги қўрсатувлар ташкил этилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Еттинчидан, эркин фуқаролик жамиятини ривожлантиришда нодавлат нотижорат ташкилотлари ва оммавий ахборот воситаларини қўлаб-қуватлашни давом эттирамиз.

Нодавлат нотижорат ташкилотларини ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўлаб-қуватлаш жамоат фонди фаолиятини жойлардаги долзарб муаммоларни ҳал этишга қаратиш зарур.

Айниқса, мавжуд муаммоларни аниқлаш, уларни чуқур таҳлил қилиш, ечимлари бўйича тақлиф ишлаб чиқиш, ижроси устидан жамоатчилик назоратини таъминлашга ижтимоий буюртма асосида нодавлат нотижорат ташкилотлари кенг жалб этилади. Бундай ҳамкорлиқни, энг аввало, таълим, маданият, тиббиёт, экология, қурилиш, кадастр, транспорт, коммунал хўжалиги, бандлик, ижтимоий хизматлар кўрсатиш каби муаммолари соҳаларда кенг жорий этиш мақсадга мувофиқ бўлади. Бу ишларни ташкил этиш учун келгуси йилда бюджетдан 60 миллиард сўм йўналтирилади.

Шу билан бирга, Қонунчилик палатасида нодавлат нотижорат ташкилотларининг доимий вакили институтини жорий этишни тақлиф қиланам. Ушбу вакил қуйи палата йиғилишларида иштирок этиш, қабул қилинаётган қонунларга таъсирчан жамоатчилик назорати ва ижтимоий шериклик масалаларини киритиш бўйича тақлифлар бериш ваколатига эга бўлиши зарур, деб ҳисоблайман.

Навбатдаги муҳим масалага эътиборингизни қаратмоқчиман.

Оммавий ахборот воситалари мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўлланли ўзгаришларни ҳолис ёритиш билан бирга, жойлардаги мавжуд долзарб муаммоларга давлат идоралари ва жамоатчилик эътиборини қаратиб, уларни бартараф этишга барча даражадаги раҳбарларни даъват этиб, ундаб келаятганини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Улар том маънода «тўртинчи ҳокимият»га айланиб бормоқда.

Айниқ ва танқидий материаллар жойлардаги қўлаб амалдорларга ёқмаслиги, уларнинг тинчини ва ҳаловатини бузаётгани ҳам бор гап. Лекин ошқоралик ва сўз эркинлиги бу – давр талаби, бу – Ўзбекистондаги ислохотларнинг талаби.

Биз ўтган тўрт йил давомида жамиятимизда ошқоралик ва очиклик, сўз эркинлиги муҳитида яшаш ва ишлашга аста-секин ўрганиб бораёلمиз.

Холис ва адолатли журналист ва блогерларнинг танқидий чиқишлари эскича қўлида ишлайдиган раҳбарларнинг фаолиятидаги хато-камчиликларни кўрсатиб, уларни иш услубини ўзгартириш ва масъулиятини оширишга мажбур қилмоқда.

Бундан бўён ҳар бир давлат органи ўз қўндалик фаолиятида оммавий ахборот воситалари билан яқин мулоқот ва ҳамкорлиқни йўлга қўйиш зарур ва шарт.

Бу борадаги мавжуд қонунчиликни либераллаштириш йўлида ташланган дадил қадамларимизнинг далили сифатида қуни кеча Жиноят кодексининг оммавий ахборот воситалари орқали «тўхмат» ва «хақорат қилиш» каби моддаларни бўйча озоқликдан маҳрум қилиш шаклидаги жазо чоралари бекор қилинди.

Келгуси йилда ҳам сўз эркинлигини таъминлаш, оммавий ахборот воситаларини ҳар томонлама ривожлантириш, журналист ва блогерларнинг эркин фаолият юритиши учун ҳуқуқий асослар янада кучайтирилади.

Мамлакатимиз тараққиётини янги босқичга кўтаришнинг дастлабки даврида оммавий ахборот воситаларини кенг қўлаб-қуватлаш, уларни химоя қилиш, давлат идораларида ахборот хизматлари фаолиятини йўлга қўйиш ва ривожлантириш мақсадида Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги ташкил этилган эди. Бугунги кунда оммавий ахборот воситалари соҳасидаги ислохотларни янги босқичга кўтариш, уларни янада ривожлантириш, мустақил фаолият юритишини ҳар томонлама қўлаб-қуватлаш мақсадида Агентлик фаолиятини танқидий қайта қўриб чиқиш лозим, деб ҳисоблайман.

Ҳурматли депутат ва сенаторлар!

Инсон ҳуқуқ ва эркинликнинг кафолатли химоя қилиш, қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган ислохотлар янги йилда ҳам изчил давом эттирилади.

Хабарингиз бор, сўнгги 4 йил давомида суд-ҳуқуқ соҳасини ислохот этиш борсиди дадил қадамларни қўйдиқ. Бу йўналишдаги устувор масалалар юзасидан 40 дан ортиқ қонун, фармон ва қарорлар қабул қилинди.

Адолат бу – давлатчиликнинг мустақам пойдеворидир. Адолат ва қонун устуворлигини таъминлашда эса суд ҳокимияти хал қилувчи ўринини эгаллайди.

Шу нуқтага назардан қарайдиган бўлсак, бу борада ҳали қилдиган ишларимиз жуда кўп.

Биринчидан, янги йилдан бошлаб жорий этиладиган «бир суд – бир инстанция» тамойили суд қарорларининг адолатли, қонуний ва барқарорлигини таъминлашда бош мезон бўлиши лозим.

Ҳозирги қўндалик вилоят судлари чиқарган қарор устидан берилган шикоятлар шу судларнинг ўзида қўриб чиқилар эди. Биргина 2019 йилда вилоят судлари қабул қилган 13 мингта шундай қарор Олий суд томонидан ўзгартирилган ва бекор қилинган.

Келгуси йилдан бошлаб бир-бирини тасдиқлайдиган суд босқичлари қисқартирилади. Оқил судловга ҳақ бўлмаган ишларни назорат тартибиде қўриш амалиёти бекор қилинади.

Навбатдаги муҳим масала – янги йилдан бошлаб фуқаролик, иқтисодиёт ва жиноят ишлари бўйича вилоят (Давоми 6-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга МУРОЖААТНОМАСИ

(Охири. Бошланиши 1,2,3,4 ва 5-бетларда)

ят даражасидаги 3 та судлар битта суд сифатида бириктирилди. Бу янгиллик аҳоли ва тадбиркорларга катта қўлайликларни яратди. Шунингдек, келгуси йилдан суд муҳокамасига қадар судда ишларни дастлабки эшитиш амалиёти янги тартиб сифатида жорий этилади. Бунда ишни тўхтатиш ёки тўғатишга асос етарли бўлса, суд ишни аввалгидай тўғатиш ёки прокурорга қайтармасдан, ўзининг якуний қарорини қабул қилади.

Яна бир муҳим янгиллик – инвесторлар ҳуқуқларини муносиб ҳимоя қилиш мақсадида Олий судда инвестициявий низола ва рақобатга оид ишларни қўриш бўйича махсус судлов таркиби ташкил этилди.

Энди инвесторлар, ўз хоҳишига қўра, низоли ҳал қилиш учун тўғридан-тўғри Олий судга мурожаат қилиши мумкин.

Суд тизимида рақамлаштириш янада кенгайтирилиб, фуқароларимизга суд биносига келиб юрмасдан, "онлайн" тартибда мурожаат қилиш имконияти яратилди. Шунингдек, фуқаролар ўз аризаларини қўриб чиқиш жараёнини масофадан туриб кузатиб бориши мумкин бўлади.

Иқтисодий жазони ижро этиш тизимида инсонпарварлик таъминини кенг қўллаш борадиган ишлар давом эттирилди. Ҳуқуқдан, ҳалқаро стандартлардан келиб чиқиб, 25 та манзил-колониялар босқинча-босқинча қисқартирилди.

Бундан буён биринчи марта озолиқдан маҳрум этилган шахсга берилган жазо енгилроғи билан алмаштирилса, у манзил-колонияга ўтказилмасдан, тўғридан-тўғри прокурор назоратига олинади. Мазкур енгиллик натижасида ҳозирда жазо ўтаётган 6 минг нафар шахсга ўз маҳалласи назорати остида оиласи бағрида бўлиш имконияти яратилди.

Шу билан бирга, жазони енгилроғи билан алмаштириш ва шартли озолиқ қилиш тўғрисида тақдиримизда қирғиш ваколати жазони ижро этиш муассасаларидан янги ташкил этиладиган **инсонпарварлик комиссиялари**га ўтказилди.

Учинчидан, текзор-қидирув, тергов ва жазони ижро этиш соҳасида қийноқларнинг олдини олиш тизимини тубдан такомиллаштириш зарур. Ўшбу ҳолатлар ҳали ҳам учраб тургани, фуқароларда жиддий эътирозларни келтириб қараётганлиги ҳамда мамлакатимизнинг ҳалқаро нуфузига салбий таъсир кўрсатаятгани ҳам аниқ ҳақиқат.

Олий Мажлис палаталари, Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ қийноқларнинг олдини олиш бўйича Омбудсман ваколатларини кенгайтириш, шунингдек, жамоатчилик назоратини кучайтириш юзасидан икки ой мuddатда ўз тақлифларини ишлаб чиқиши зарур. Бунда Омбудсман томонидан ҳар чоракда жамоатчилик вакиллари билан биргаликда тергов изолятори ва жазони ўташ муассасаларига "мониторинг таширфлари" тизими йўлга қўйилиши керак.

Олий Мажлис палаталари ҳар йили Омбудсманнинг қийноқларнинг олдини олиш бўйича маърузасини эшитиб, бу йилгата бутунлай барҳам бериш бўйича зарур чора-тадбирларни белгилаш лозим.

Тўртинчидан, ўтган йили 1995 йилгача юртимизга қўйиб келганларга Ўзбекистон фуқаролигини тўғридан-тўғри бериш тартиби белгиланди. Бу билан 50 минг нафардан ортиқ шахсларга фуқаролик оlish имконияти яратилди.

Келгуси йилда бу ишларни давом эттириб, 2005 йилгача мамлакатимизга келиб доимий яшаётган, фуқаролиги бўлмаган шахсларга ҳам тўғридан-тўғри Ўзбекистон фуқаролигини берсак, нима дейсизлар? Бу ўзгариш билан яна 20 минг

киши Ўзбекистон фуқароси бўлиш имкониятига эга бўлади.

Бундан буён юртимизда 15 йил давомида муҳим яшаган фуқаролиги бўлмаган шахсларга тўғридан-тўғри Ўзбекистон фуқаролигини беришнинг доимий тартиби жорий қилинади.

Ҳурматли йилгилиш қатнашчилар!

Дунёда кечаётган мураккаб жараёнлар яқин-узқ мунтақаларда кузатилаётган эъдиёт ва тўқнашулар шароитида биз юртимизда тинчлик ва ҳавфсизлиқни таъминлаш борадиган ишларимизни янада жадаллаштиришимиз лозим.

Келгуси йилда мамлакатимиз мудофаа салоҳиятини ривожлантириш бўйича ислохотларимизни давом эттирамиз. Хусусан, Қўроллик Қўчаларимиз қудратини, қўшинларнинг профессионал ва жисмоний салоҳиятини юксалтириш, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оилаларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ҳамда ёшларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларига алоҳида эътибор қаратамиз.

Шунингдек, жамоат ҳавфсизлигини таъминлаш, ҳар бир маҳаллада ҳавфсиз муҳит яратиш бўйича янгича ёндашулар жорий этилади. Ҳуқуқ-тартибот идораларини аҳоли оқсоқчилиги ва фуқаролар манфаатларининг чинакам ҳимоясига айлантиришга қаратилган ислохотларимиз изчил давом эттирилади.

Сўнгги йилларда республикаимизда юз берган табиий ва техноген офатлар, куз-қиш мавсумида содир бўлаётган ёнғин ва бошқа қўллаб-қувватлаш бу борадаги мавжуд тизимни янада такомиллаштиришни тақозо этмоқда.

Юртимизда барпо этилаётган қўллаб-қувватлаш ва баланд қаватли биналарда ёнғин ҳавфсизлигини таъминлашнинг янги тизимини ташкил этиш зарур. Шунингдек, соҳанинг моддий-техник базасини ва кадрлар салоҳиятини тубдан мустаҳкамлаш лозим.

Шу сабабли 2 ой мuddатда "Фақултоддаги ҳолат тўғрисида"ги қонун лойиҳаси ҳамда юқорида қайд этилган муаммолар ечимига қаратилган Ҳукумат дастури ишлаб чиқилсин.

Ҳурматли сенатор ва депутатлар! Қадриги меҳмонлар!

Келгуси йилда мамлакатимизнинг таълим соҳасини амалга оширишда қўйидаги вазифаларга устувор аҳамият берилади.

Биринчидан, давлатимиз олиб бораётган оқил, прагматик ва амалий таълим сиёсатини инобатга олиб ҳамда узқ мuddатли стратегик мақсадларимиздан келиб чиққан ҳолда, Ўзбекистон Республикасининг Таълим сиёсий фаолият концепцияси такомиллаштирилди.

Иккинчидан, таълим сиёсатимизнинг устувор йўналиши бўлган Марказий Осиё давлатлари билан қўл асриқ дўстлик ва яхши қўшничилик, стратегик шериклик ва ўзаро ишонч руҳидаги алоқаларимизни янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратамиз.

Мураккаб пандемия шароити биз бир-биримизга қанчалик боғлиқ ва керак эканлигини яна бир бор яққол намоян элди. Бу ижобий жараёнларни чуқур ўрганиш ва янада ривожлантириш мақсадида жорий йилда Тошкент шаҳрида Марказий Осиё халқаро институтини ташкил этилди.

Келгуси йили Тошкентда минтақамизнинг Жанубий Осиё билан муносабатларига доир юқори даражадаги халқаро конференция ўтказилади.

Шулар қаторида Хива шаҳрида ЮНЕСКО билан ҳамкорликда "Марказий Осиё ҳақинда цивилизациялар чорраҳасида" халқаро анжуманини ўтказиш режалаштирилган.

Учинчидан, асосий хорижий шерикларимиз ҳисобланган Россия, Хитой, Америка Қўшма Штатлари, Туркия, Германия, Франция, Буюк Британия, Жанубий Корея, Япония, Ҳиндистон, Покистон, Бирлашган

Араб Амирликлари ва бошқа давлатлар билан қўл қиррали ва ўзаро манфаатли алоқаларни янада кенгайтирамиз.

Таълим ишлар вазирли ва унинг ўринбосарлари ҳамда юртимизнинг чет эллардаги элчилари мазкур давлатлар билан янги, янада самарали иш тизимини жорий этишлари зарур.

Тўртинчидан, биз қўшни Афғонистон замининда тинчлик ўрнатилишига қатъий ишонамиз ва бу эзу йўлда амалий ёрдамни бундан кейин ҳам аямаймиз.

Афғон муаммосини ҳал этишга қаратилган глобал саъй-ҳаракатларга Тошкент халқаро конференцияси ҳам мустаҳкам пойдевор яратди, десак, мулоҳаза бўлмайди.

Хозирги кунда Марказий Осиёни Ҳинд океани билан боғлайдиган Транс-афғон транспорт йўналигини барпо этиш борадиган дастлабки амалий қадамларни ташладик. Бу лойиҳанинг рўёбга чиқарилиши бутун минтақамизда барқарорлик ва иқтисодий ўсишни таъминлашга беқиёс хизмат қилади.

Бешинчидан, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, бошқа нуфузли халқаро ва минтақавий ташкилотлар билан яқин ҳамкорликни ривожлантириш масалалари доимо эътиборимиз марказида бўлади.

Жорий йилда республикаимиз илк бор Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ташкилотига раислик қилди ва пандемияга қарамасдан, қўзда тутилган 60 дан зиёд барча халқаро тадбирлар муваффақиятли ўтказилди, 70 га яқин муҳим ҳужжатлар қабул қилинди.

2021-2022 йилларда Ўзбекистоннинг Шанхай ҳамкорлик ташкилотига раислик қилиши бўйича ҳам жиддий тайёргарликни бошладик.

Олтинчидан, инсон ҳуқуқларини таъминлаш, суъ ва диний эътиқод эркинлиги бўйича эришаётган ютуқларимизни тегишли халқаро ташкилотлар билан ҳамкорликда изчил мустаҳкамлаш борамиз.

Келгуси йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шафелигида "Инсон ҳуқуқлари бўйича таълим" глобал форуми, ёшлар ҳуқуқларига бағишланган Бутунжаҳон ёшлар анжумани, диний эркинлик масалалари бўйича минтақавий конференцияларни ўтказамиз.

Еттинчидан, дунёнинг қўллаб-қувватлашдаги ватандошларимизни қўллаб-қувватлаш ва улар билан алоқаларимизни янада мустаҳкамлаш мақсадида "Ватандошлар" жамағатининг тузишини тақлиф этаман.

Саккинчидан, жамятда миллатлар тоғувлик ва бағрикенглик муҳитини мустаҳкамлашга қаратилган ишларимизни сифат жиҳатдан янги босқичга олиб чиқамиз.

Барчангизга маълумки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг резолюцияси билан ҳар йили 30 июль – Халқаро дўстлик кўни сифатида кенг нишонланади. Шу боис ўшбу санани Ўзбекистонда "Халқлар дўстлиги кўни" деб белгилашни тақлиф этаман.

Тўққизинчидан, минтақамизда, бутун дунёда экологик вазиятнинг тиббора ёмонлашиши бораётгани бизни жиддий ташвишга солади.

Қўшни давлатлар ва жаҳон жамоатчилиги билан биргаликда Орол денгизини ҳалокати оқибатида юзга келган экологик фожиялар таъсирини юмшатишга қаратилган ҳаракатларни қатъий давом эттирамиз.

Денгизнинг қуриган тубида юз минглаб гектар ўрмон ва бутазорлар ташкил этилаётгани, Оролбўйи ҳудудларида амалга оширилаётган улкан қурилиш ва обodonчилик ишлари халқимизни юксак марралар сари руҳлантирмоқда. Бу борада Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан ҳамкорликда тузилган Оролбўйи минтақасида инсон ҳавфсизлигини таъминлаш бўйича қўл томонлама Траст фонди доирасидаги амалий

ишларни янада кучайтирамиз.

Азиз ва муҳтарам ватандошлар!

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг таҳлилларига қўра, пандемия ҳавфи ҳали узқ вақт сақланиб қолиши мумкин. Демак, инсоният бошидаги синовлар яна қанча давом этиши номаълум.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, нуфузли экспертлар прогнозига қўра, пандемия бутун дунёда инқироли ҳолатлар, ижтимоий кескинлик, қашшоқлик каби муаммоларни кучайтириши мумкин.

Барчангизга аёнки, пандемиядан кейин дунёнинг ижтимоий-иқтисодий манзараси албатта ўзгаради.

Тўпланган тажриба шуни кўрсатмоқдаки, қўчли ва самарали бошқарув тизимига, бир ёқадан бош қарайиб яшайдиган аҳолига эга бўлган давлатлар пандемиянинг кенг тарқалиш ҳавфини ўз вақтида бартарарф этишга қодир бўлади. Бунини Ўзбекистоннинг пандемия давридаги кураш тажрибаси ҳам исботлаб турибди.

Лекин эришган натижаларимизга маълиф бўлмасдан, жаҳондаги вазиятга серақлик билан қараб, барчангиз – ким бўлишимиз, қайси вазифада ишлашимиздан қатъий назар, мамлакатимизнинг миллий манфаатларини таъминлаш ҳақида жиддий ўйлашимиз зарур.

Бугунги мураккаб шароитда юртимизда бошланган кенг қамровли ислохотлар, янги Ўзбекистонни барпо этиш сари ташлаётган дадил қадамларимизнинг бардавом бўлишини таъминлаш энг асосий вазифамиз бўлиши шарт.

Глобал инқироз шароитида иқтисодий ва сиёсий барқарорликни таъминлаш, жойлардаги мавжуд муаммоларни манзилли ҳал этиш, қўчма муҳтож юрдушларимизни қўллаб-қувватлаш, ёшларимизнинг озу-умидларини рўёбга чиқариш – Президентдан бошлаб барча даражадаги раҳбарларнинг бош вазифаси бўлмоғи даркор.

Ана шу ўта муҳим вазифаларни амалга оширишда асосий талаб – давлат ва жамят институтлари ўрта-саварали ҳамкорликни таъминлаш, бу жараёнда натижадорлик ва сифатини оширишдан иборат.

2021 йилда давлатимиз ва халқимиз ҳаётида катта сиёсий воқеа – Президентлик сайлови бўлиб ўтди.

Марказий сайлов комиссияси бўлажак сайлов миллий қонунчилигимиз ва умумэтироф этилган халқаро демократик тамойиллар асосида, юксак савияда ташкил этилишига алоҳида эътибор қаратиши лозим.

Биринчи навбатда, сайлов комиссиялари аъзоларининг сайлов қонунчилиги ва халқаро стандартлар бўйича билимларини тизимли асосда шакллантириш керак.

Ўтган сайловларда халқаро кузатувчилар томонидан берилган мақбул тавсияларни миллий қонунчилик ва амалиётга таътиб этиш ишларини давом эттирамиз.

Бу муҳим сиёсий кампания янги Ўзбекистон шароитида сайловчиларимиз, барча фуқароларимизнинг сиёсий ва ҳуқуқий маданияти, дунёқарashi, граждaнлик позицияси юксалиб бораётганини яна бир бор намоян элади, деб ишонаман.

Азиз дўстлар!

Ўйлаيمانки, бугунги Мурожатномада ўртага қўйилган устувор вазифалар бўйича парламентимиз, сиёсий партиялар, нодавлат ташкилотлар, қўни қўрган доимшад нуронийларимиз, ташаббускор ёшларимиз – кенг жамоатчилик ўз фикр-мулоҳазаларини билдиради.

Ҳукумат бир ой мuddатда ана шу устувор йўналишлар ва вазифалар бўйича кенг жамоатчилик томонидан билдирилган тақлифлар, фикр ва мулоҳазаларини инобатга олган ҳолда, 2021 йил Давлат дастурини ҳамда Ўзбекистоннинг пандемиядан кейинги тараққиёт дастурини ишлаб чиқини ва тасдиқлаш учун киритсин.

Шуни таъкидлаш керакки, ўз олдимизга қўйган марраларга эришиш учун бизда табиий ресурслар ҳам, қўч ва имкониятлар ҳам, салоҳият ҳам етарли.

Ортимизда, тоғдек таянч ва суянч бўлиб турган қўлмиллатли халқимиз – ҳаёт йўллариди тўғри йўл кўрсатадиган муътабар нуронийларимиз, меҳнаткаш, оқила опа-сингилларимиз, илгор ва замонавий фикрлайдиган, дунёда ҳеч қимдан кам бўлмаган азму шижоатли ёшларимиз бор.

Энг муҳими, жамятимизда тинчлик-оқсоқчилик, миллатлараро тоғувлик, бағрикенглик ва меҳр-оқибат муҳити ҳуми сурмоқда.

Биз барчангиз "Янги Ўзбекистонда эркин ва фаровон яшайлик!" деган ягона мақсад атрофида бирилашиб, масъулият ва жавабгарлиқни чуқур ҳис этган ҳолда, фидокорона меҳнат қилиб, ўз қарамқадарларимизга, иншооллоҳ, эришамиз.

Бугун яхши ниятлар билан जुода катта марраларни ўзимизга белгилаб олмоқдамиз. 2021 йилда олдимизда ҳар қанчонидан ҳам зарур, ўта муҳим вазифалар турибди. Албатта, уларга эришиш осон бўлмайди. Ҳаётимизнинг турли соҳаларида муаммо ва қамчиликларимиз ҳам етарли. Жойларда ишни тўғри ташкил этмаслик, айрим раҳбарларда савия ва малака етишмаслиги, бюрократия, коррупция ҳолатлари, лоқайдлик ва бепарволик каби нуқсонлар ҳам борлиги сир эмас.

Биз буларнинг барчасини ўзимизга яхши тасаввур этамиз. Ўйлашимизда катта гоғ бўлиб турган тўсиқларни бартарарф этиш учун бошланган ислохотларимизни оғишмасдан давом эттирамиз.

Шу нуқтаи назардан қараганда, янги йилда янада катта сафарбарлик руҳида ишлашимизга тўғри келади.

Ҳаёт олдимизга яна қанча синов ва муаммоларни қўйиши мумкин ва биз ҳар қандай ҳолатга тайёр туришимиз зарур. Лекин қанчалик қийин ва мураккаб бўлмасин, демократик ислохотлар йўлидан ҳеч қачон ортга қайтмаймиз. Олдинга, фақат олдинга қараб борамиз. Ва биз бунга ҳар томонлама қодирмиз. Чунки бугунги халқимиз – кекаги халқ эмас. Бугунги Ўзбекистон ҳам – кекаги Ўзбекистон эмас.

Эл-юртимиз хозирги оғир шароитда барча синов ва қийинчиликлардан янада қўчли ва иродали бўлиб чиқмоқда. Ўзининг ҳаёти ва тақдирини, келажагини Ватанимизнинг тақдирини ва келажагини билан чамбарчас боғлиқ эканини чуқур ҳис этмоқда.

Ҳеч шубҳасиз, ўз қучимиз ва имкониятларимизга бўлган ишонч бизни Учинчи Ренессанс пойдеворини яратишдек эзу мақсад йўлида бирилашиб, янада қўчли ва мустаҳкам қилимоқда. Бу интилишлар улкан амалий ишларга айланиб, буюк халқ ҳаракати тобора кенгайиб бормоқда. Бундай қудратли сафда бўлишнинг ўзи катта бахт, катта шарафдир.

Барчангизга ана шу улғу сафда бошқаларга ибрат ва намуна бўлиш, жонажон Ватанимиз, азиз халқимизга фарзандлик меҳри ва садоқати билан хизмат қилиш на-сиб этсин!

Фурсатдан фойдаланиб, сизларни, сизлар орқали барча ватандошларимизни қириб қалаётган янги – 2021 йил билан чин қалбимдан табриклияман.

Янги йилда барчангизга сийхат-саломаатлик, хонадонларингизга файзу барака, фарзандлар, набираларингиз қамолини қўриш бахтини тилайман.

Доимо соғ-омон бўлинг, катта раҳмат сизларга.

АҲОЛИ САЛОМАТЛИГИГА ҚАРАТИЛГАН ЮКСАК ЭЪТИБОР

2020 йил 29 декабрь бутун ўзбек халқи, хусусан, соғлиқни сақлаш, тиббиёт соҳаси вакиллари учун унутилмас санага айланди. Шу кун Президентимиз Олий Мажлисга ва халқимизга Мурожаатнома йўлади. Унда давлат ва жамиятни ривожлантириш, хусусан, соғлиқни сақлаш, аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатиш соҳасини янада такомиллаштириш борасида устувор йўналиш ва вазифалар белгилаб берилди.

Мурожаатнома аввалида давлатимиз раҳбари дунё мамлакатлари ҳамда юртимиздаги пандемия шароити, коронавирус инфекцияси тарқалишининг олдини олиш борасида қўрилатган чора-тадбирларга алоҳида урғу бериб ўтди. Бу бежиз эмас, албатта. Бойси, 2020 йил давлат ва жамият, халқимиз учун оғир ва синовли давр бўлди. Дунё халқларини таҳликага солган коронавирус инфекцияси балоси, афсуски, бизни ҳам четлаб ўтмади. Қайд этиш керак, давлатимизда юритилган оқилона сиёсат ҳамда тиббиёт ходимларининг фидойилиги натижасида пандемия даврини катта иқтисодий-ижтимоий йўқотишларсиз ўтказмоқдамиз.

Мурожаатномада таъкидланганидек, пандемиянинг биринчи кунларидан бошлаб, бутун бошқарув

тизими ва барча тиббиёт муассасалари фавқуллода иш режимида ўтказилди. Қисқа муддатда Тошкент шаҳри ва ҳудудларда, барча шароитга эга бўлган қарийб 30 минг ўринли даволаш масканлари ташкил этилди. Улар зарур дори-дармон, ҳимоя ва энг замонавий диагностика воситалари билан таъминланди. Пандемияга қарши курашиш учун 200 мингдан зиёд тиббиёт ходими, жумладан, чет эллик 150 нафар юкори малакали шифокор ва мутахассислар жалб этилди.

Албатта, ўз вақтида қўрилган ушбу чора-тадбирлар коронавирус пандемиясини жиловлалаш, касаллиқнинг оғир, асоратли кечилиши олдини олиш ҳамда эпидемиологик барқарорликка эришишда муҳим аҳамият касб этди.

Аммо бу ҳали пандемия даври

тугани, коронавирус балосининг буткул чекинганини билдирмади. Шу боис ҳам Мурожаатномада кейинги 2021 йил коронавирус пандемиясига қарши курашни тизимли равишда давом эттириш энг муҳим вазифаларимиздан бири бўлиши қайд этилди. Жумладан, ушбу вазифани бажариш мақсадида 2021 йил давлат бюджетидан 3 триллион сўм ажратилиб, ушбу маблағлар ҳисобидан, албатта, аҳолини коронавирусга қарши эмлаш тадбирлари ҳам амалга оширилиши кўзда тутилмоқда.

Шунингдек, 2021 йил вирусга қарши курашда муҳим аҳамият касб этган тармоқ – Санитария-эпидемиология хизмати сифатини ошириш, унинг моддий-техник базасини яхшилаш ва замонавий лабораториялар ташкил этишга 200 миллион доллар йўналтирилаётгани коронавирусга қарши янада мардондор курашишимизга имкон яратди.

Президентимиз ўз маърузасида: “Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг таҳлилларига кўра, пандемия хавфи ҳали узоқ вақт сақланиб қолиши мумкин. Демак, инсоният бошидаги синовлар яна қанча давом этишини ҳеч ким аниқ айтиб бера олмайди... Мана шундай шароитда ким ютади? Тўпланган тажриба шуни кўрсатмоқдаки, кучли ва самарали бошқарув тизимига эга бўлган давлатлар пандемия хавфини ўз вақтида ва бир ёқадан бош чиқариб, бартараф этишга ва бу курашда энг биқийишга қодир бўлади. Бунинг ўзбекистоннинг пандемия давридаги кураш тажрибаси ҳам исботлаб турибди”, дея таъкидлади.

Шунингдек, мураккаб шароит бўлишига қарамайдан кенг қамровли ислохотлар, яъни Ўзбекистонни барпо этиш сари ташлаётган дадил қадамларимизни давом эттиришимиз зарурлигини қайд этди.

Энг қувонарлиси, давлатимиз раҳбари Мурожаатномасида 2021 йилни “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш” йили деб эълон қилиш тақдир этилди ва қатнашчилар томонидан

бир овозда маъқулланди.

Бу бежиз эмас, чунки ёшларга эътибор юрт-миллат келажигига бўлган эътибор ҳисобланади. Оғир пандемия даври эса аҳоли саломатлигини сақлаш соҳасининг ҳам нақадар муҳим эканлигини яна бир қарра исботлади. Шу жиҳатдан 2021 йил “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили”, деб номланиши аниқ мудоа бўлди. Бу эса тиббиёт соҳасининг янада тараққий этишида муҳим аҳамият касб этди. Шу боис Мурожаатномада келгуси йилларда соҳани ривожлантириш йўлида қандай тўб ислохотлар амалга оширилиши қайд этилди.

Жумладан, тиббиётнинг бирламчи бўлигини кучайтириш, аиникса, қишлоқ ва маҳаллаларда тиббий хизматни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш ишларини жадаллаштириш белгиланди. Бирламчи бўлигда умумий амалиёт шифокори ўрнига оилавий шифокор ва унга 5 та ёрдамчи-ҳамширадан иборат тиббий бригадалар ташкил қилинади. Шунингдек, тиббий хизматлар кўрсатишда бирламчи бўлиг қамровини кенгайтириш мақсадида келгуси 3 йилда 315 та оилавий шифокор пункти ва 85 та оилавий поликлиника ишга туширилади. Тизимни малакали кадрлар билан тайёрлаш мақсадида эса “қишлоқ шифокори” дастури доирасида олис ҳудудларда иш бошлайдиган минг нафардан ортиқ врачларга 30 миллион сўмдан ёрдам пули берилди ҳамда улар хизмат уйлари билан таъминланиши кўзда тутилмоқда.

Албатта, бу ўзгариш ва янгиланишлар тиббиётнинг бирламчи бўлигининг сифатли тиббий хизмат кўрсатиш салоҳиятини кўтариши, тармоқ фаолиятида аҳолини рози қилиши, шубҳасиз.

Белгиланган вазифаларни бажариш, соғлиқни сақлаш тизимида янгиланишларни амалга ошириш тиббиёт соҳаси вакилларида ҳам маънавият меҳнат, фидойиликни талаб этди. Оқ ҳалат соҳиблари бу борада ҳам давлатимиз раҳбари, бутун халқимизнинг ишончини оқлашга ҳаракат қилиди.

Абдуҳаким ХАДЖИБАЕВ, Соғлиқни сақлаш вазири.

□ Депутат фикри

“ТИРИКЛИК ҲИҚМАТИНИ СОҒЛИҚДА, ДЕБ БИЛГИН”

Давлатимиз раҳбарининг парламент ва халқимизга йўллаган навбатдаги Мурожаатномасини ҳам катта қизиқиш ва эътибор билан тингладик. Чунки унда юртимизнинг ички ва ташқи сиёсатидаги энг муҳим вазифалар белгилаб берилди ва бу нафақат биз депутатларга, балки бутун Ўзбекистон халқига катта куч ва шижоат берди, десам муболаға бўлмайди.

Мурожаатномада энг муҳим ва устувор вазифа сифатида аҳоли саломатлигини сақлашга алоҳида эътибор қаратилиб, 2021 йилга “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили” деб ном берилди. Жумладан, пандемияга қарши кураш тизимли давом эттирилиши, бу тадбирлар

давлат бюджетидан шакллантирилган 3 триллион сўм захира ҳисобидан амалга оширилиши, тиббиёт соҳасини рақамлаштириш кўлами янада кенгайтирилиб, барча тиббиёт муассасаларида масофавий хизматлар кўпайтирилиши таъкидланди. Республика иختисослаштирилган марказлари ва уларнинг

филиаллари ўртасида телемедицина йўлга қўйилди. 200 миллион доллар йўналтирилган ҳолда санитария-эпидемиология хизматининг моддий-техник базаси яхшиланиб, замонавий лабораториялар ташкил этиш вазифаси белгиланди.

Шунингдек, Барқамол ва соғлом авлоднинг дунёга келиши ва тарбиялаб вояга етказиш мақсадида кейинги йилдан бошлаб 100 миллиард сўм маблағ йўналтирилиб, 15 ёшгача бўлган болалар ва ҳомилдор аёлларга 7 турдаги витаминлар, болалар учун паразитар касалликларга қарши дори воситалари бепул тарқатилади. Бу қадамлар соғлом бўлиб дунёга келиши, болаликдан ногиронлиги, аёллар ўртасида камқонлиқнинг олдини олишда муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Яна бир масала – давлат бюджетини ҳисобидан оқон ва бошқа ирсий гематологик касалликлар диагностикаси ва даволаш учун 250 миллиард сўм, буйрак етишмовчилигига чалинган 5 мингдан зиёд беморларда бепул гемодиализ ўтказиш учун 140 миллиард сўм, эндокрин касалликлар буйча ҳудудий шифохоналарда махсус шифо ўринлари ташкил этиш учун 150 миллиард сўм маблағ

ажратилади. Бир сўз билан айтганда, бу вазифаларнинг тўб замирида аҳолининг соғлом ва бахтли умр кўриш давомийлигини ўзайтириш мақсади мужассам.

Президентимиз Мурожаатномада қайд этганидек, буюқ аждоимиз Имом Мотуридий ҳазратларининг “Тириклик ҳикмати соғлиқда, деб билгин”, деган чуккур маъноли сўзлари нақадар тўғри эканини ҳаётнинг ўзи бутун қайта-қайта исботламоқда.

Таъкидлаш жоиз, Мурожаатномада халқимиз саломатлигини сақлаш билан боглиқ кўтаришган масалалар “Ўзбекистон” Миллий тикланиш демократик партиясининг Сайловолди дастурида миллат генофондини сақлаш, жисмонан соғлом ва ҳар томонлама барқамол янги авлодни дунёга келтириш ва тарбиялаш учун янада қўлай шарт-шароитларни яратишда буйича белгиланган вазифалар билан ҳамохандир. Шу маънода, бу вазифаларнинг ижросини таъминлашда фаол бўлишим партия фракцияси вакили, Фуқароларнинг соғлигини сақлаш масалалари қўмитаси аъзоси, қолаверса, сайланган округимдаги 140 мингдан зиёд аҳолининг бир вакили сифатида катта масъулият юқлайди.

Дарҳақиқат, қўлланган марраларга, Мурожаатномада таъкидланганидек, ҳар биримиз ўз фаолиятимизга танқидий-таҳлилий ва жавобгарлик ҳиссини ҳис қилган ҳолда ёндашиш орқалигина эришамиз.

Зумрад БЕКАТОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
ЎЗМТДП фракцияси аъзоси

Хурматли муштарийлар!

«Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш – Здравоохранение Узбекистана» газетасига 2021 йил учун обуна мавсуми давом этмоқда.

Республикаимиз тиббиёт тизимида амалга оширилаётган ижобий ишлар ҳамда ҳамкасбларингиз тажрибаси билан танишишни, шунингдек, тиббиёт янгилликларида хабардор бўлишни истасангиз, сеvimли газетангизга обуна бўлишни унутманг!

Нашр индекси: 128.

□ СЕМИНАР

МАСЪУЛИЯТ ВА ЖАВОБГАРЛИК МУҲИМ

Жорий йилнинг 5 январь куни Тиббиёт ходимларининг касбий малакасини ривожлантириш марказида «Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари»га бағишланган семинар бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг мутасадди раҳбарлари, Тиббиёт ходимларининг касбий малакаси-

ни ривожлантириш маркази раҳбарияти, Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги барча Республика тиббиёт муассасалари, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти туман/шаҳар тиббиёт бirlашмалари бош шифокорларининг ўринбосарлари, бош ҳамширалари ва статистлар иштирок этди.

Семинарни Тиббиёт ходимларининг касбий малакасини ривожлантириш маркази ректори, профессор Ҳабибулла Оқилов кириш сўзи билан очиб, кун тартибидида қўйилган долзарб мавзу бўйича ўз фикрини билдириб ўтди. Кун тартибига киритилган масала юзасидан вазирлиқнинг Комплексен, ички аудит ва молиявий назорат хизмати бошлиғи Бахтиёр Жаҳиданов Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 29 июндаги «Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини

такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПФ-6013-сонли фармони ҳамда «Ўзбекистон Республикаси коррупцияга қарши курашиш агентлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги ПҚ-4761-сонли қарорига асосан агентлик ташкил этилганлиги ҳақида ахборот берди. Унинг асосий вазифалари, фаолият йўналишлари коррупциянинг олдини олиш, унга қарши курашиш чораларининг самарадорлигини оширишга қаратилган давлат ҳамда бошқа дастурларни шакллантириш, амалга ошириш, коррупциянинг олдини олиш ва унга қарши курашиш масалаларига оид ахборотларни тарқатиш ва коррупцияга қарши курашиш бўйича ўқитишни ташкил этиш орқали жамиятда коррупциянинг барча кўринишлари мурасасиз муносабатни шакллантиришдан иборат эканлигини таъкидлади. Шунингдек, коррупциянинг ҳолати, тенденциялари ва сабаблари ҳамда коррупцияга қарши чоралар кўришнинг самарадорлиги юзаси-

дан социологик, илмий ва бошқа тадқиқотларни ташкил этиш, коррупциянинг олдини олиш, унга қарши курашишнинг таъсирчанлигини ошириш, жисмоний ва юридик шахсларнинг коррупция масалалари бўйича мурожаатларини кўриб чиқиш ҳамда уларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича чоралар кўриш масалаларига алоҳида эътибор қаратди. Шу билан бирга, маърузачи иштирокчиларни «Коррупцияга қарши курашишга оид эслатма, «Коррупция» ва «Коррупцияга оид тушунчалар» билан ҳам таништириб ўтди. Ушбу иллатта қарши вазирлик томонидан тайёрланган баннерлар ва тарғибот материаллари тайёрланиб, тез кунларда омма эътиборига тақдим этилишини алоҳида тилга олиб ўтди.

Тадбир сўнггида семинар иштирокчилари томонидан берилган саволларга мутахассис томонидан тўлақонли жавоб қайтарилди.

лимлари, ташкилий-услубий бўлим хоналари, тез тиббий ёрдам ва санитария авиацияси муассасалари, шунингдек, патологоанатомия, суд-тиббий экспертиза, скрининг, ОИТСга қарши кураш марказлари, қон билан ишлаш муассасаларида, бундан ташқари, Санитария-эпидемиологик оқсоқиллик ва жамоат саломатлиги хизмати муассасаларида юритилган бланк, карта ва журналлардан иборат эканлигига алоҳида эътибор қаратди.

Тадбирда иштирок этган Соғлиқни сақлаш вазирлиги статистикаси ва ҳисоби бўлими ходими Мунира Қўчқорова тиббий ҳисобот шакллари тўғрисида ўз фикрларини билдириб, уларни тўғри юритиш масалаларига алоҳида тўхталди. Шунингдек, Республика санитария эпидемиология ва оқсоқиллик агентлиги бўлим mudiri Нигора Алпабергенова мавзу доирасидан келиб чиқиб, буйруқда тасдиқланган журнал ва шакллар тўғри юритилишини таъкидлади. Шунинг билан бирга, қўшимча журнал ва шаклларни фаолиятда қўлламаслик муҳимлигини айтиб ўтди.

Тадбир якунида иштирокчилар мавзу доирасига оид бўлган саволлар билан мурожаат қилишди ва мутахассислардан тегишли жавобларни олишди.

Ибодат СОАТОВА.

□ Йил сарҳисоби

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ
ТИЗИМИДАГИ БЎШ
ИШ ЎРИНЛАРИ УЧУН
МУНОСИБ КАДРЛАР
ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Ижтимоий соҳанинг энг долзарб йўналишларидан бири бўлган тиббиёт тизимида малакали мутахассисларга доим талаб юқори бўлиб келган.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги тасарруфидаги даволаш-профилактика муассасаларида 2020 йил бошида 103,2 минг шифокор штатидан жами 12 179 та (11,8 фоиз) вакант ўринлар мавжуд бўлиб, шундан: оилавий шифокор бўйича ваканциялар 2740 та (22,5 фоиз),

тор мутахассисликлар 9439 тани (77,5 фоиз) ташкил қилган.

2020 йил тиббиёт олий таълим муассасаларининг 3063 нафар бакалаврият босқичи битирувчиларининг магистратурада 15 фоизи ва клиник ординатурада 20 фоизи ўқиниш давом эттириши мумкин бўлди.

Шу туфайли 2020 йилда оилавий шифокор сифатида 1991 нафар (65 фоиз) бакалаврият битирувчиларини ишга жойлаштириш ҳисобига мавжуд ваканция 72 фоизга қопланди ва оилавий шифокорлар бўйича қолган ваканция 749 тани ташкил этди.

541 нафар магистратура ва 2091 нафар клиник ординатура битирувчиларини ишга жойлаштириш ҳисобига тор доирадаги мутахассисларга бўлган ваканциядан 2632 таси (28 фоиз) қопланиб, қолган бўш иш ўринлари 6807 тани ташкил қилмоқда.

Кириб келган 2021 йилнинг сентябрь ойида: тиббиёт олий таълим муассасаларининг 3298 нафар бакалаврият битирувчиларидан 65 фоизи — 1625 нафари оилавий шифокор сифатида ишга жойлаштириш ҳисобига мавжуд 749 ваканция 100 фоизга қопланиши кутилмоқда.

827 нафар магистратура ва 1415 нафар клиник ординатура битирувчиларини (жами 2242 нафар) тор мутахассис сифатида ишга жойлаштириш ҳисобига мавжуд 6807 ваканциядан 4565 та қолади. Шу тариқа тиббиёт тизимидаги вақция ўринлари яқин йилда тўлиқ қопланади.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги
Жамоатчилик билан алоқалар бўлими.

ИЖРО ҚОҒОЗДА ЭМАС, АМАЛДА
БЎЛСИН

2021 йилнинг 5 январь куни Тиббиёт ходимларининг касбий малакасини ривожлантириш маркази (ТошВМОИ)да Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2020 йил 31 декабрдаги 363-сонли буйруғи ижросини жойларда таъминлаш, даволаш-профилактика муассасаларидаги тиббий-ҳисоб ва ҳужжат шакллари 2021 йил январь ойидан бошлаб юритилишини таъминлаш мақсадида семинар-йиғилиш бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг мутасадди раҳбарлари, Тиббиёт ходимларининг касбий малакасини ривожлантириш маркази раҳбарияти, Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги барча Республика тиббиёт муассасалари, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти туман/шаҳар тиббиёт бirlашмалари бош шифокорларининг ўринбосарлари, бош ҳамширалари ва статистлар иштирок этди.

Йиғилишни Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ҳамширалик иши бўйича бош мутахассиси Рихси Салиходжаева кириш сўзи билан очиб, Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2020 йил 31 декабрдаги «Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимидаги барча даволаш-профилактика муассасаларида юритиладиган тиббий ҳисоб ҳужжат шакллари тақомиллаштириш тўғрисида»ги теги-

шли буйруғига асосан, тиббий ҳисоб ҳужжатларини юритишнинг янги тартиблари тасдиқланганлигини алоҳида таъкидлади.

Маърузачи иштирокчиларга Соғлиқни сақлаш вазирлигини ушбу буйруғи бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари ходимларининг аҳоли билан кўпроқ мулоқотда бўлишини таъминлаш, профилактик ишлар самарадорлигини янада ошириш мақсадида қабул қилинганлигини ва ушбу буйруқ тизимдаги барча даволаш-профилактика муассасалари фаолиятида қандай олиб борилиши бўйича тақдирот ўтказди. Шунингдек, тиббий ҳисоб ҳужжатлари орасида бир-бирини тақдорладиган шакллар оптималлаштирилганлигини, жумладан, қабул қилинган ва рад этилган ҳомиладорлар, туққан аёлларни ҳисобга олиш журналининг муассасада юритиладиган бошқа журналларда тақдорланганидан қисми олиб ташланганлигини, бу

эса, ўз навбатида қабул бўлими ходимлари ишини енгиллаштириб, беморларга сифатли тиббий хизмат кўрсатиш имкониятини оширишни айтиб ўтди.

Маърузачи тақомиллаштирилган ҳужжат шакллари шифохона қабул бўлими журналлари, шифохона бўлими, амбулатор-поликлиника муассасалари, лабораториялар, муассасалар зарарсизлантириш бў-

ЮРТИМИЗДА ЯНГИ ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ КУНИ ҚАНЧА ЧАҚАЛОҚ ТУҒИЛДИ?

2021 йилнинг 1 январь куни, соат 18:00 ҳолатига кўра, мамлакатимизда 1086 нафар чақалоқ дунёга келди. Янги йилнинг биринчи куни туғилган чақалоқларнинг 564 нафари ўғил бола, 522 нафари эса қиз бола бўлиб, энг кўп бола ҳозирча Самарқанд вилоятида (148 нафар чақалоқ) дунёга келди.

Шунингдек, янги туғилган чақалоқлар рейтингини бўйича Қашқадарё вилояти (115 нафар) ва Фарғона вилояти (113 нафар) кучли учлини якунлаган.

Туғилганларнинг 5 нафари эса эгизакларни ташкил қилади. Айни пайтда шифокорларимиз уларнинг барчасига белгиланган стандартлар бўйича сифатли тиббий хизмат кўрсатишмоқда.

Эслатиб ўтамиз, юртимизда давом этаётган дам олиш кунлари мавжуд бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатувчи 2 369 та амбулатория-поликлиника муассасалари, туман, вилоят ва республика миқёсидаги барча 573 та шифохоналар, шошилинч тиббий ёрдам шифохоналари ва «тез ёрдам» хизмати муассасалари ҳамда ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббиёт марказлари ва уларнинг ҳудудлардаги филиаллари, шунингдек, тиббиёт олий ўқув юртлиги клиниклари билан бир қаторда мамлакатимиздаги 219 та туғруқ муассасаларида ҳам тиббиёт ходимлари наватчилик асосида аҳолига хизмат кўрсатмоқда.

Манзилимиз: 100060, Тошкент шаҳри, Истикбол кўчаси, 30-уй, 2-қават.
Тел/факс: (0371) 233-13-22, тел.: (0371) 233-57-73. Газета Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 2009 йилнинг 11 март куни рўйхатга олинган. Гувоҳнома рақами 0015.

Газета «ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Газета ҳажми 2 босма табоқ. Формати А3. Офсет усулида босилган.

Саҳифаловчи Бахтиёр ҚўШОҚОВ.

Босмахонага топшириш вақти — 20.00.

Топширилди — 18.00 1 2 3 4 5 6

Газета
муассиси:
Ўзбекистон
Республикаси
Соғлиқни
сақлаш
вазирлиги

Бош муҳаррир
Баҳодир ЮСУПАЛИЕВ
Бош муҳаррир ўринбосари
Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Мақолалар қўйиб босилганда «O'zbekistonda sog'liqni saqlash — Здравоохранение Узбекистана» газетасидан олинди, деб кўрсатилиши шарт. Тахририятга келган кўлэмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.